

8 Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaa

Ilulissani mittarfik 1982-imiit 1984-imut sananeqarpoq, mittarfittaa 845 meterinik takissuseqartinneqarluni aammalu 30 meterinik silissuseqartinneqarluni. Mittarfiup nunataata ilusiligaanera atortulersugaaneralu 1984-imiit annertunerusumik allannguuteqartinneqarsimanngilaq.

Mittarfiup takissusiligaanerata kingunerisaanik timmisartut suut mittarfinnik atuisinnaanissaannut killilersuiffiuvoq. Ullumikkut mittarfik Dash-7-init imaluunniit Dash-8-nit minnerpaanik, miffigineqarsinnaavoq. Sullissisartoq Air Iceland Dash-8-t atorlugit timmisartuussisarpoq, kiisalu Air Greenland maannakkorpiq Dash-7-it atorlugit timmisartuussisararluni. Nunanut allanut mittarfinnut timmisartuussisinnaaneq killeqartuinnarmik ingerlanneqarsinnaavoq. Tamatuma kingunerisaanik nunat tamat akornanni nassiussanik angalasunillu timmisartuussineq pingaartumik Kangerlussuaq aqqusaarlugu ingerlanneqarpoq.

Ilulissani innuttaasut 4.500-t missaanniimmata, Ilulissanut inunnik nassiussanillu assartuussinerup pisariaqartinneqarnera annertungaatsiarpoq. Tamatuma saniatigut Ilulissat Kalaallit Nunaanni takornariaqarnermi qitiusumik inissisimavoq.

Taamaattumik suliassami Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaa pineqarpoq. Ukiut ingerlanerini aaqqiissutissatut siunnersuutit assigiinngitsut arlallit saqqummiunneqartarsimapput. Isumalioqatigiissitap qinigassat uku annertunerusumik misissuiffigisassatut toqqarsimavai:

- Suliassanut qinigassaq 1: mittarfik 1199 meteri
- Suliassanut qinigassaq 2: mittarfik 1799 meteri

Takuneqarsinnaasutut Ilulissani mittarfiit takissusissai assigiinngitsut marluk qinigassatut misissuiffigineqarsimapput. Mittarfik tannerulerpat timmisartut annerusut illoqarfimmut illoqarfimmiillu angalasinnaalissapput, taamaalillunilu usinik inunnillu assartuussinerit aningaasaqarnermut pitsaannerusut angusaqarfiunerusinnaasullu qulakkeerneqarsinnaassapput. Mittarfiup tallineratigut nunanut allanut toqqaannartumik timmisartuussinernut periarfissat pitsaanerulersinneqassapput, tamatumalu aamma kingunerisaanik inuiaqatigiinni aningaasaqarnerup angusaqarfiunerusinnaalernissaa pitsaannerusinnaalernissaalu anguneqassaaq. Qinigassat taakku marluk tunngaviusumik pissutsit tunngaviusut aallaavigalugit nassuiaateqarfigineqarput, taakkunanilu Nuummi Kangerlussuarmilu mittarfiit ullumikkumut naleqqiullutik allannguuteqartinneqanngillat. Tamanna immikkoortoq 8.1-imi nassuiaateqarfigineqarpoq.

Nuummi mittarfik 1799 m-inut (imaluunniit 2200 m-inut) tallineqassappat, aammalu Kangerlussuarmi mittarfik matuneqassappat, tamanna Ilulissani mittarfiup 1799 m-inut tallineqarneranut ataqatigiissillugu timmisartuussinermi periarfissanik nutaanik pilersitsiviussaaq. Tamanna pissappat Københavnimiit nunamut isaarissap pingaarnertup Nuummumut nuunneqarnissaa, ilaatigullu mittarfiit takeqatigiilernissaat tamatumunnga pissutaassapput, tamatumalu kingunerisaanik atortut assigiit Nuummumut Ilulissanullu atorneqarsinnaalissapput. Tassalu immikkoortoq 8.2-mi qinigassaq, 1799 m-imik mittarfiorfiusoq pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu nassuiaateqarfigineqarpoq, tassanilu Nuummi mittarfiup minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarnissaa aamma Kangerlussuarmi mittarfiup matuneqarnissaa pineqarput.

8.1 Kangerlussuarmi mittarfik ataannassappat tallineqarnissaa

Immikkoortumi matumani Kangerlussuup Kalaallit Nunaannut isaarissatut pingaarnertut attatiinnarnissaanut naleqqiullugu suliassami qinigassat marluk misissuiffigineqarput.

8.1.1 Qitiusumik tunngavissat

Nassuiaatit 8.1-imi allassimapput

Ilulissani mittarfik tallineqassappat, tassunga atatillugu aningaasaqarnikkut sunniutaagallartussat arlaqarput. Tamatumunnga tunngavissat ilanngussaq 8.1-imi ersarinnerusumik nassuiaatigineqarput.

Tunngavissat allat

Misissueqqissaarnerni Nuummi aamma Kangerlussuarmi mittarfiit ullumikkumut naleqqiullutik allannguuteqannginnissaat tunngavigineqarpoq. Tamatuma saniatigut Narsarsuarmi mittarfiup matuneqarnissaa, aammalu Qaqortumi 1199 m-imik nutaamik sanasoqarnissaa tunngavigineqarpoq.

Sineriak sinerlugu imaatigut angallassinertup matuneqarnissaa tunngavigineqarpoq. Sulialli ingerlanerani tamatuma timmisartuussinnermut sunniutissai ilanngunneqanngillat. Siullermik allannguutit pissutsinut tunngaviusunut aammalu pilersarusiornermut sunniuteqartussaanerit tamatumunnga pissutaavoq, taamaattumillu angallannerit amerlanerulaalernerat suliassami pineqartumi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerup inerneranut annertunerusumik sunniuteqartussaannilaq. Aappaattut sineriak sinerlugu imaatigut angallassinermi ilaasartunit qanoq amerlatigisut timmisartumik atuilernissaat ersarissumik oqaatigineqarsinnaannilaq, Qeqertarsuup Tunuani ilaatigut Aasiannut imaatigut angalanissamut periarfissanik allanik peqarmat.

Suliassanut qinigassani marluusuni ammaanertup 2015-imi pinissaa tunngavigineqarpoq. Kiisalu piffissap sanaartorfiusussap ukiunik marlunnik sivisussuseqarnissaa tunngavigineqarpoq.

Takornariaqarnermi isertitaqarnerussutaasussat ilanngullugit naatsorsorneqarneri

Suliassanut qinigassani mittarfiit takinerulerneranni akit apparnerisa kingunerisaanik takornariat amerlissutissaat Isumaliogatigiissitap missiliorpai. Tamatuma kingunerisaanik sullissisut isertitaasa amerlissutissaat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerup toqqaannartumik ilanngullugit naatsorsorneqarput. Taamatut naatsorsukkanut toqqaannartumik ilanngussineq mittarfiit pillugit suliani misissuerialaatsimit allaaneruvoq, tak. immikkoortoq 1.5 aamma ilanngussaq 1.1, kisiannili Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaata minnerunngitsumik takornariat amerlanerusut pileritsatsinneqarsinnaanerannik siunertaqarfiunissaa eqqarsaatigineqarpoq. Immikkoortoq 8.1.4-mi kiisalu ilanngussaq 8.1-imi qinigassani assigiinngitsuni takornariat amerlissutissaat naatsorsorneqartut ersarinnerusumik nassuiaateqarfigineqarput.

8.1.2 Angallannermut ilusiliaq atorlugu sunniutaasussaanik naatsorsuineq

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ineriartorneq aammalu mittarfiit tallineqarnissaannut tunngaviusut aalajangersimasut – taakkununnga ilanngullugit ilanngussaq 8.1-imi missingersuutitut allanneqartut – tunngavigalugit, Ilulissani mittarfiup talinneqarnissaanut angallannikkut aningaasaqarnikkullu sunniutissat naatsorsorneqarput, takuneqarsinnaasutut ilaatigut mittarfik 1199 m ilaatigullu 1799 m sammeneqarlutik.

Naatsorsukkani sullissisut ataasiakkaat angallavinni nutaani timmisartuliissagunik angallavinni pioereersuni issiaviit neqeroorutigisatit iluarsissagaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassalu timmisartuusseriesaatsimi pisinnaasat neqeroorutigineqartut piumasaqarnerullu akornanni pingaarnertut oqimaatigiissitsinissaq anguniarneqarpoq. Assersuutigalugu aasaanerani Danmarkimut angallavimmi Kangerlussuarmut/Kangerlussuarmiit pisinnaasat 1799 m-imik mittarfiliornissamik qinigassamut nutaamut, tassalu Ilulissanut/Ilulissaniit Danmarkimut angallavimmut nuunneqarnissaa tassani pineqarpoq.

Erseqqissaatigineqassaaq, akit apparnerisa kingunerisaanik takornariat amerlissutissaasa naatsorsuutigineqartut – ataatsimut isigalugit – inissaqartinneqarnissaat qulakkeerniarlugu Ilulissat/Kangerlussuup akornanni inissat amerlanerulaartut neqeroorutigineqartussatut aalajangersarneqarmata, tak. immikkoortoq 8.1.4 aamma ilanngussaq 8.1.

Pissutsini tunngaviusuni pilersaarusiormilu neqeroorutigineqartut sapinngisamik piumasaqarnermut naleqquttunngorlugit aalajangersarneqarnissaat ataatsimut isigalugit ajornakusoorpoq nalorninartortaqlunilu. Tassani angallatassat amerlassutsimikkut ikingaatsiartut pineqarput, taamaattumillu sapaatit akunnerannut timmisartoq ataaseq immikkut ittumik angalatinneqarpat, tamanna pisinnaasat annikippallaarneriniit pisinnaasat ”annertuallaalernerinik” kinguneqartassaaq. Tassalu pissusiviusut eqqarsaatigalugit angallatassat ikittuaraaneranni neqeroorutit piumanninnerillu tulluarsarniartarnerat ajornakusoortuuvoq. Tamanna eqqortumik anguneqarsinnaanngilaq, neqeroorutit ”majuartarfiit tummerai” malillugit (timmisartut pisinnaasai tunngavigalugit) pisarmat.

Suliassanut qiniigassaq 1: mittarfik 1199 m

Teknikkimut tunngassuteqartut aallaavigalugit mittarfik pioreersoq avannamut kimmut 1199 m-inut tallineqarsinnaavoq, tak. Ilusiliaq 8.1.1. Mittarfik ilanngussaq 8.1-imi takutinneqartutut mitsitsinermut atortut atorneqareersut, taamatullu mittarfik pioreersoq atorlugit sananeqassaaq.

Ilusiliaq 8.1.1 Ilulissani mittarfiup 499 m-inut tallineqarnissaa

Najoqqutarisaq: Nuup Kommunea, Ilulissat Kommuneat aamma Namminersornerullutik Oqartussat 2007. Nuummi Ilulissanilu siunissami mittarfiliassanut aqqiussutissat pillugit teknikkikkut, timitaliinissamut aningaasaqarnikkullu naliliineq. 2007-imi apriliimi.

Ilulissani 1199 m-imik mittarfeqalerneermi 2030 tikillugu ineriartorfissanut najoqqutassiani atortussatut toqqakkani timmisartuussinernilu allannguutissat pingaernerit makkua naatsorsuutigineqarput.

- Ilulissat aamma Islandip akornanni timmisartut sukkasuuliat mikisut atorlugit aasaanerani angallavimmik nutaamik ammaasoqassaaq.¹⁴⁷ Timmisartoq maannakkut timmisartutut, Dash-8-tut Islandimut atorneqartutut ulikkaarlugu immerneqarsinnaanngilaq.
- Ilulissat aamma Islandip akornanni timmisartut sarpillit atorlugit timmisartuussisarnerit unitsinneqassaput.
- Københavnip aamma Kangerlussuup akornanni issiaviit neqeroorutigineqartut aasaanerani affaannanngortillugit ikilisinneqartassaput, tassalu ilaasut, Island aqqusaarlugu Ilulissanut timmisartornissaminnik toqqaasartut amerlaqataannik, taamaattoorli takornariat angallannermi allanut nuuttussat sillimaffigineqassallutik.
- Ilulissat Kangerlussuullu akornanni angallavinni aallartartut akulikissusiat Island aqqusaarlugu Ilulissanut timmisartuussinernik toqqaasartut amerlassuseqatipajaavinut ikilisinneqassaput, tassanilu aamma angallannermi allanut nuuttussat sillimaffigineqassallutik.
- Kalaallit Nunaata avannaanut nassiussat amerlanersaasa Kangerlussuaq aqqusaarlugu nassiunneqartarnissaat, aammalu pingaartumik timmisartut ilaasuinnarnik angallassisut Ilulissat aamma Islandip akornanni sullissinissaat tunngavigineqarpoq. Tassanili timmisartut nassiussanik angallassisartut annerusut attartorneqarlutik Ilulissanut angalasinnaalernissaat periarfissinneqassaaq.

Suliassami sullissisut pissutsinut nutaanut naleqqiullugu atortussanik toqqaanissaaq aammalu timmisartuussinissamut pilersaarutinik pitsaasunik ilusilersuinissaaq namminneerlutik aalajangersassavaat.

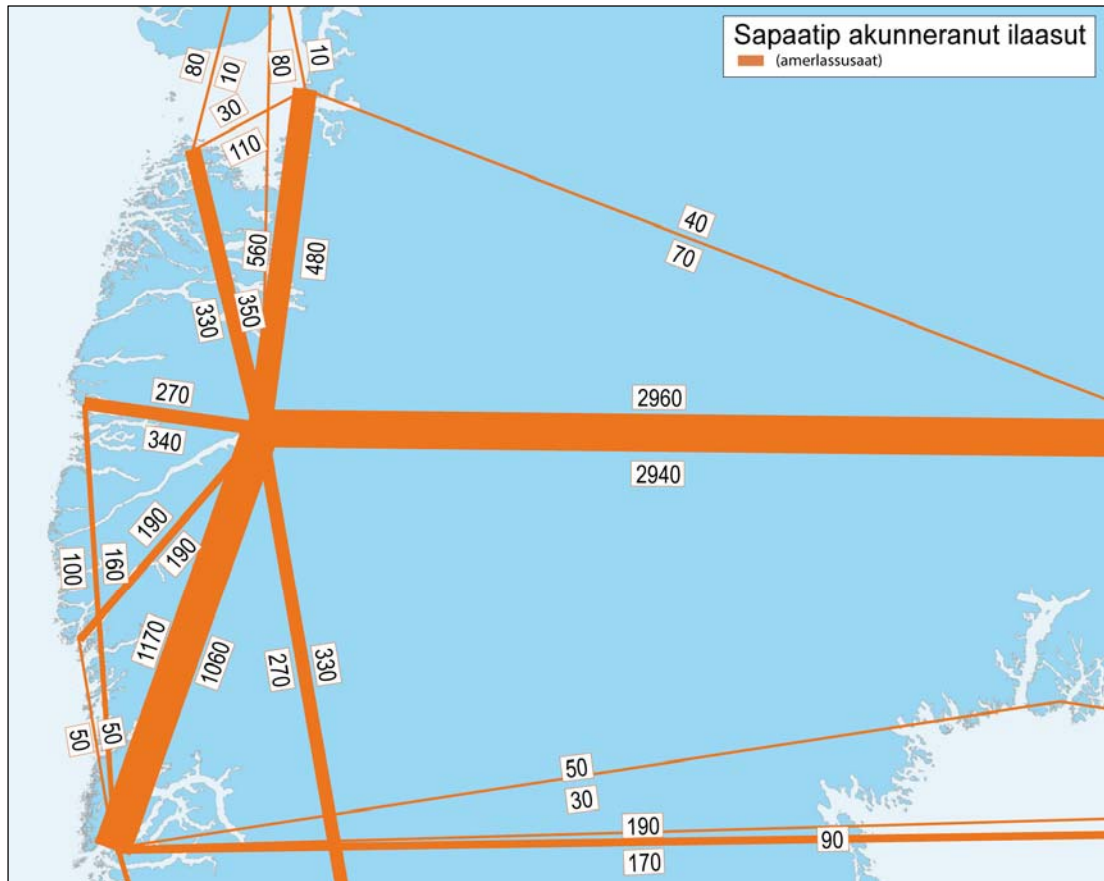
Ilaasut aqqusaartartut allannguutaat

Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani ilaasut aqqusaartartut allannguutissaattut missiliorneqartut aallaavigalugit – titarnerit qorsorpaluttunngorlugit – Narsarsuaq Kalaallit Nunaata kujataani mittarfeqarfittut qitiusutut ingerlaannassappat ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi tunngavissat atorlugit 2030-mi aasakkut sapaatit akunnerannut ilaasut aqqusaartartussat naatsorsorneqartut.

Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani ilaasut aqqusaartartut allannguutissatut missiliuinerit titartagartaat aallaavigalugit, ineriartorfissanut najoqqutassiaq 1-imi tunngavigineqartut atorlugit 2030-mi

¹⁴⁷ 2006-imi nalunaarusiaq ”Timmisartuussinermi ingerlasussanik piareersaaneq aqutsinerlu pillugu nalunaarusiaq ilaa nutartigaq”, Ilulissani Nuummilu mittarfiit umiarsualiviillu allineqarnissaat pillugu suleqatigiissitami suliarineqartoq naapertorlugu timmisartuusinnaavoq Bae-146-200 – tassungali killiligaassanngilaq – timmisartorlu taamaattoq 65-it missaannik ilaasoqarluni mittarfinnit qanorluunniit iluseqartunit, Ilulissaniit annerpaamik 2200 km-inik ungasissuseqartuniit (qinigassami allami ungasissuseq ilanngullugu) aallaruni timmisooq mittarfinnut 1199 m-imut missinnaassaaq. Timmisartuni taamaattuni angissutsit marluullutik anneqarpoq minneqarlunilu, 70-it missaanniit 110-nut issiavilinnik peqarluni, Bae-146-200-llu taamaattut tamarmik immikkut mittarfinnut pineqartumut naleqqiullugu iluaqutissartaqarput akornutissartaqarlutillu. Angallannermut najoqqutassiami timmisartut nutaanerusut, AVRO RJ85-nik taagorneqartut aalajangersimasumik atorneqarput.

aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasut angallannerannut naatsorsukkat – titarnerit qorsuit atorlugit – ilusiliaq 8.1.2-mi takutinneqarput.

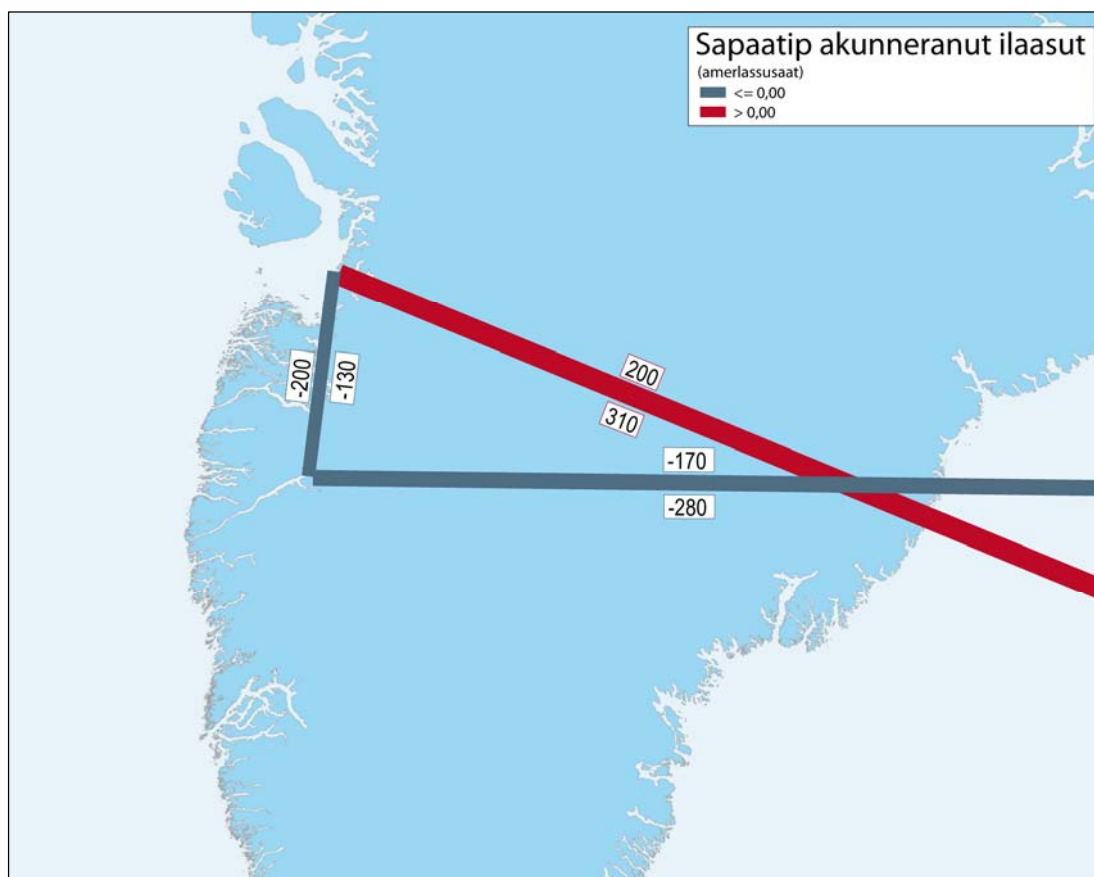

Ilusiliaq 8.1.2 Ineriartorfissanut najoqqutassiaq 1-immi tunngavigineqartut atorlugit 2030-mi aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasut aqqusaartartut

Nassuiaat: Titarnerni qorsunni kisitsisit aasaanerani sapaatit akunnerannut ataatsimut agguaqatigiissillugit ilaasartut naatsorsorneqartut tamarmik ilaatinneqarput, tassalu nunaqavissut, takornariat nunanillu allaniit inuussutissarsiornermut atatillugu angalasut

Ilusiliaq 8.1.3-mi Ilulissani 1199 m-imik mittarfiliortoqassappat ilusiliaq 8.1.2-mi ilaasut aqqusaartartut amerlassusiligaaneranut naleqqiullugu allannguutissat takutinneqarput.

Titarnerni aappaluttuni (kisitsisit amerleriarfiusut) sumi ilaasut aqqusaartartut amerlissanersut takutinneqarpoq, kiisalu titarnerni tungujortuni (kisitsisit ikileriarfiusut) sumi ilaasut ikilissanersut takutinneqarpoq.

Ilusiliaq 8.1.3 *Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi kiisalu takornarianik angallannermi allanut nuuttoqarnerani Ilulissani mittarfimmik 1199 m-imik sanasoqassappat 2030-mi aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasut aqqusaartartut allannguutissaat*

Nassuiaat: Kisitsisini aasaanerani sapaatit akunneranut ataatsimut agguaqatigiissillugit ilaasartut naatsorsorneqartut tamarmik ilaatinneqarput, tassalu nunaqavissut, takornariat nunanillu allaniit inuussutissarsiornermut atatillugu angalasut.

Ilusiliaq 8.1.3-mi Ilulissani mittarfiup 1199 m-imut tallineqarnerata kingunerisaanik angallannermi ilaasut aqqusaartartut annertuumik allannguuteqarnissaat naatsorsuutigineqanngitsoq takutinneqarpoq. Allannguinerilli timmisartuutileqatigiiffiit ingerlatsinermut sipaagaqarsinnaanerunerannik kinguneqarnerussapput. Mittarfik 1199 m-inik takissuseqalerpat, timmisartunut maannakkut atorneqartunut DASH 7/ DASH 8-nut, 37-44-nik inissaqartitsiviusunut naleqqiullugit timmisartut annerit atorneqarsinnaanerata ammaanneqassaaq.¹⁴⁸ Taamaattoqassappalli tamanna sinerissami illoqarfini akunnermuliuttuusuni sullissinerup annertussusaanut sunniuteqarnerlussinnaavoq.

Ilulissat aamma Islandip akornanni toqqaannartumik angallavimmi timmisartuq sukkasuuliaq atorlugu angallassinermi 2030 tikillugu aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasartut 400-500-nik ilasassasut naatsorsorneqarpoq. Ilaatigut piffissap timmisartuussiffiusartup sivikillinnissaa tamatumunnga pissutaavoq, tassani timmisartunut sarpilinnut sanilliullugu Islandimut/Islandimiit nalunaaquttap akunnerata ataatsip missaa sipaarneqartussaammat, ilaatigullu issiaviit neqeroorutigineqartartut ilaneqartussaallutik.

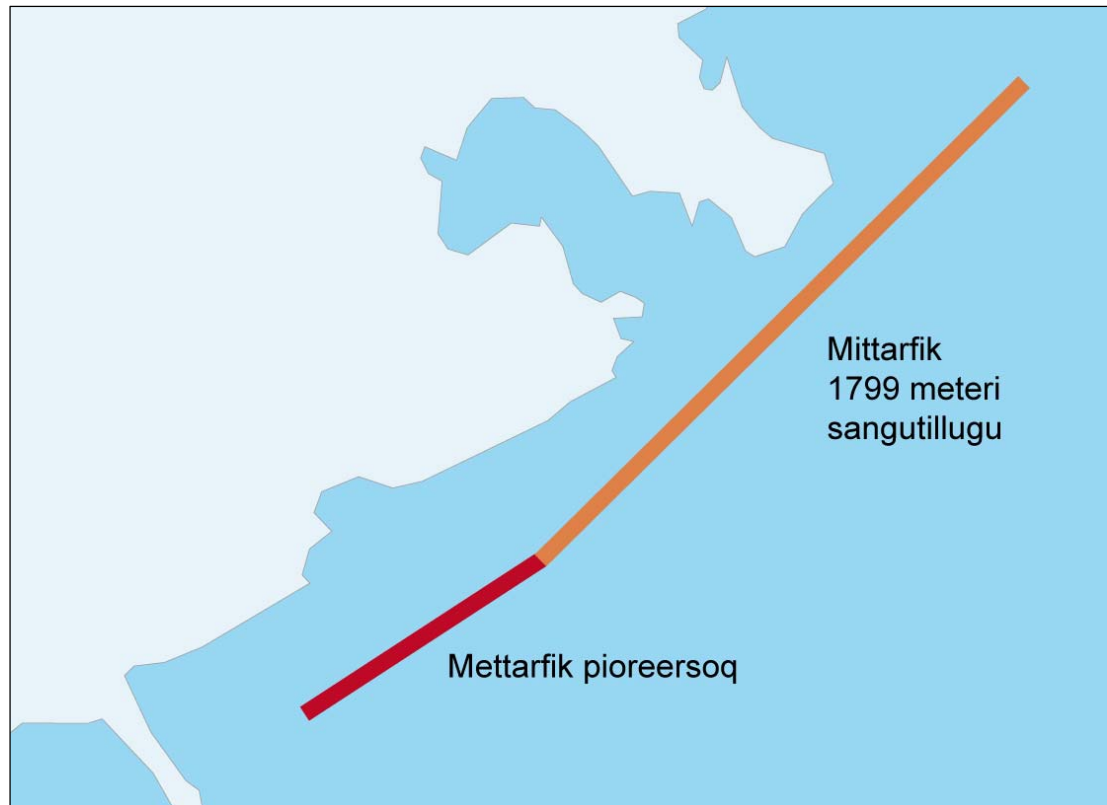
¹⁴⁸ Soorlu DASH-8-Q300.

Københavnip, Kangerlussuup Ilulissallu akornanni angallavimmi takornariartartut amerliallannerat pissutigalugu aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasartut ikiliallannissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ilanngussaq 8.1-imi bilitsit akiisa il.il. allanngornerisa kingunerisaanik angallavinni nutaani takornariat qanoq amerlatigisut timmisartuussinernut nutaanut nuunnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanersoq ersarinnerusumik nassuiaatigineqarpoq.

Suliassanut qinigassaq 2: mittarfik 1799 m

Teknikki eqqarsaatigalugu mittarfik pioreersoq mittarfip nunataata ilusaa pissutigalugu 1799 m-inut tallineqarsinnaangilaq, tak. ilusiliaq 8.1.4. Taamaattumik mittarfimmik nutaarluinnarmik, mittarfip maannakkut inissisimaffianut sanilliullugu sangutinneqartussamik sanasoqartariaqarpoq. Mittarfili pioreersoq mittarfip tungaanut timmisartut aqquataattut atorineqarsinnaavoq. Tassalu terminaleqarfik pioreersoq piginnarneqarsinnaavoq, kisiannili timmisartunik annerusunik terminalimilu ilaasunik amerlanerusunik isumaginnissinnaangorlugu allilerneqartariaqassalluni.

Ilusiliaq 8.1.4 Ilulissani mittarfip 1799 m-inut tallineqarnissaa

Najoqqutarisaq: Nuup Kommunea, Ilulissat Kommuneat aamma Namminersornerullutik Oqartussat 2007. Nuummi Ilulissanilu siunissami mittarfiliassanut aqqiissutissat pillugit teknikkikkut, timitaliinnissamut aningaasaqarnikkullu naliliineq. 2007-imi apriliimi.

Ilulissani mittarfik 1799 m assersuutigalugu timmisartoq Boeing 757 (200-nik issiavilik) atorlugu imaluunniit Boeing 737 minnerulaartoq atorlugu Danmarkimiit toqqaannartumik (annikitsumik

killilersugaasumik) timmisartuussivigineqarsinnaassaaq.¹⁴⁹ Tamatuma saniatigut timmisartut sarpillit tamarmik killilersugaanngitsumik missinnaassapput. Kisiannili mittarfik 1799 m Airbus 330-mik, Air Greenlandip maannakkut Imapik ikaarlugu timmisartuussinermi atugaanit kisiartaasumik timmisartuussivigineqarsinnaassanngilaq.

Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliortoqassappat, 2030 tikillugu ineriartorfissanut najoqqutassiani atortussat toqqarneqartussat timmisartuussinerillu pingaarnertut imatut allannguuteqarnissaat tunngavigineqarpoq:

- Timmisartut sukkasuuliat akunnattumik angissusillit atorlugit Ilulissat aamma Københavnip akornanni ukioq kaajallallugu angallavimmik nutaamik ammaasoqassaaq. Sapaatit akunnerannut aallartartut amerlassusissaannut ukiup qanoq ilinera apeqqutaassaaq.
- Københavnip aamma Kangerlussuup akornanni issiaviit neqeroorutigineqartut ilaasut Danmarkimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartornissamik toqqaasut amerlaqataannik ikilisinneqassapput, tamatumanili takornariat angallavinnut allanut nuuttussat eqqarsaatigineqassapput.
- Ilulissat aamma Kangerlussuup akornanni angallavimmi aallartartut akulikissusiat ilaasut Danmarkimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartornissamik toqqaasut amerlaqataannik ikilisinneqassapput, tassanilu aamma takornariat angallavinnut allanut nuuttussat eqqarsaatigineqassapput.
- Timmisartut sukkasuuliat mikisut (100-t tikillugit ilaasoqarsinnaasut) atorlugit Ilulissat aamma Islandip akornanni ukioq kaajallallugu angallavimmik ammaasoqassaaq. Sapaatit akunnerannut aallartartut amerlassusaannut ukiup qanoq ilinera apeqqutaasassaaq.
- Timmisartut sarpillit atorlugit Ilulissat aamma Islandip akornanni timmisartuussinerit unitsinneqassapput.
- Kalaallit Nunaata avannaanut nassiussat pingaartumik Kangerlussuaq aqqusaarlugu nassiunneqartarnissaat, taamaalillunilu timmisartut Ilulissat aamma nunat allat akornanni angallassisut ilaasuinnarnik angallassisalernissaat siunnerfigineqarpoq. Tassanili timmisartut nassiussanik assartuussisut annerit attartorneqartut Ilulissanut tikittalernissaat periarfissaqartinneqassaaq.

Suliassat eqqarsaatigalugit sullissisut namminneerlutik atortussanut aningaasaliinissaq isumagisussaavaat aammalu pissutsit nutaat malillugit timmisartuussinissanut pilersaarutinik pitsaasunik ilusiliisussaallutik.

Aqqusaartartut allannguutaat

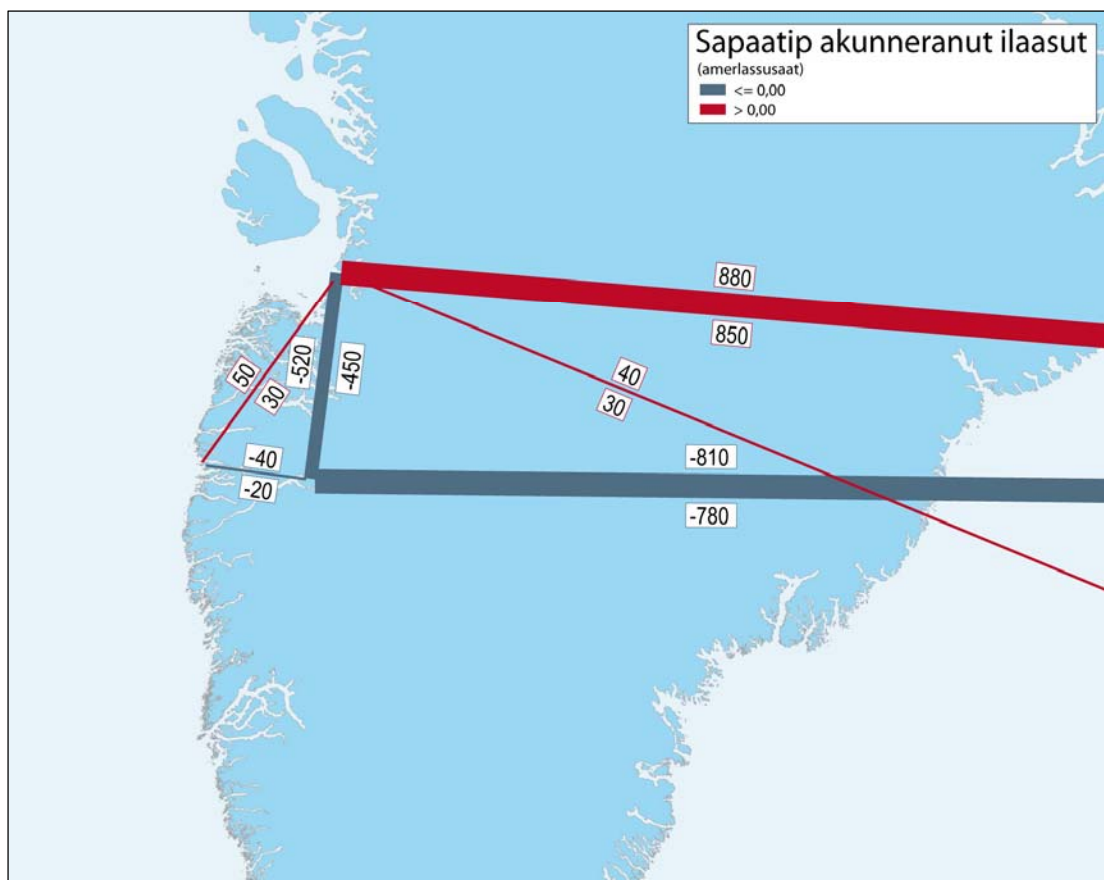
Timmisartut annerusut nunanit allaniit toqqaannartumik tikissinnaalissagaluartut, suli nassiussat ilaasa Kangerlussuaq aqqusaarlugu ingerlanneqartarnissaat pisariaqartussaavoq. Timmisartut ilaasartaatit,

¹⁴⁹ Ilulissani Nuummilu mittarfinnik umiarsualivinnillu alliliinissat pillugit suleqatigiissitaq 2006. *Timmisartuussinermi ingerlasussanik piareersaaneq aqutsinerlu pillugu nalunaarusiap ilaa nutartigaq.* Nuuk, 2006-imi decembarimi.

ilaasut nassataasa saniatigut nassiussanik naammattunik nassarsinnaasut sulii Ilulissanut minnissaminnut angivallaarnissaat tamatumunnga pissutaavoq.

Ilusiliaq 8.1.5-imi Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliortoqassappat, pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu aqqusaartartut allannguutissaat takutinneqarput. Allannguutissat taakku ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi tunngaviusut naapertorlugit 2030-mi asaanerani sapaatit akunnerannut allanneqarput.

Titarnerni aappaluttuni (kisitsisit amerleriarfiusut) sumi aqqusaartartut amerlissanersut takutinneqarpoq, kiisalu titarnerni tungujortuni (kisitsisit ikileriarfiusut) sumi aqqusaartartut ikilissanersut takutinneqarpoq.

Ilusiliaq 8.1.5 *Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi kiisalu takornarianik angallannermi allanut nuuttoqarnerani Ilulissani mittarfimmik 1799 m-imik sanasoqassappat 2030-mi aasaanerani sapaatit akunnerannut ilaasut aqqusaartartut allannguutissaat*

Nassuiaat: Kisitsisini aasaanerani sapaatit akunneranut ataatsimut agguaqatigiissillugit ilaasartut naatsorsorneqartut tamarmik ilaatinneqarput, tassalu nunaqavissut, takornariat nunanillu allaniit inuussutissarsiormut atatillugu angalasut.

Ilusiliaq 8.1.5-imi takutinneqarpoq, Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliornermi angallanneq annertuumik allannguuteqassasoq. 1799 m-imik mittarfiliornermi Københavnimiit Ilulissanut (aamma Qeqertarsuup Tunuanut) angalasartunut siornatigut Kangerlussuaq aqqusaarlugu angalasarnermut sanilliullugu Ilulissanut toqqaannartumik timmisartornissaq pilerinarnerulissaaq. Københavniip aamma Kangerlussuup akornanni angallavik oqilisaavigineqassaaq, taamatullu Kangerlussuup aamma

Ilulissat akornanni nunap iluani angallavik pineqassalluni. Nunap iluani angallaviit allat annertunerusumik allannguuteqassanngillat.

Københavni aamma Ilulissat akornanni ilaasartut aasaanerani sapaatit akunnerannut 1.700-nut naatsorsorneqartarput. Københavnip, Kangerlussuup Ilulissallu akornanni angallavimmi ilaasartut taakku amerlaqataannik ikilissasut naatsorsorneqarput, kisiannili takornariat amerlinerinit illuatungilerneqassallutik.

Ilanngussaq 8.1-imi bilitsit akiisa il.il. allanngornerisa kingunerisaanik takornariat qanoq amerlatigisut timmisartuussinernut nutaanut nuunnissat naatsorsuutigineqarsinnaanersoq ersarinnerusumik nassuiaatigineqarpoq.

Angallannermut inerniliinerit ataatsimoortut

Angallannermut ilusiliaq atorlugu naatsorsuinerit takutippaat, ilaasut angallaviit pioreersut aamma qinigassani tamani angallavinnut nutaanut qanoq agguarneqarnersut. Ilaasut angallaviit assigiinngitsut akornanni nuunneqartut pisinnaasanut maannakkullu angallannerup ilusaanut naleqqiullutik piviusorpalaartumik amerlassusilerneqartutut nalilerneqarput.

Piffissap assartuussiviusup allannguutai

Ilulissani mittarfik tallineqassappat, angalasup piffissaq angalanermut atortagaa annertuumik allannguuteqassaaq. Angallannermut najoqqutassiami piffissat arlallit immikkoortiterlugit naatsorsorneqarput, taakkununga piffissaq nikiffiusoq ilaalluni. Piffissaq nikiffiusoq tassaavoq piffissaq, ilaasup mittarfimmut – tikinnerminiit aallannerminut – akunninnerminut atugaa.

2030-mi suliaasanut qinigassani marluusuni allannguutissatut missiliukkat, ukiuunerani aasaanerani agguaqatigiissitsinermut oqimaalutarlugit takussutissiaq 8.1.1-imi takutinneqarput.

Takussutissiaq 8.1.1 Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi 2030-mi Ilulissani mittarfimmik 1199 m-imik aamma 1799 m-imik sananermi ukioq kaajallallugu (ukiuunerani aasaanerani) agguaatigiissitsineq tunngavigalugu) piffissat angalaffiusut (nalunaaquttap akunnerisa) assigiinngissutaat. Kisitsit sinneqartoorutaappata tassaassapput annaasat/iluanaarutit

Immikkoortoq:	Nunaqavissut, inuussutissarsiortnermi angalasut Nal. ak. inuit atugaat	Nunaqavissut, nammineerluti k angalasut Nal. ak. inuit atugaat	Inuussutissarsiortut (nunaqavissuunnigitsut) Nal. ak. inuit atugaat	Takornariat Nal. ak. inuit atugaat	Nassiussat, timmisartumik kgtimer	Allakkat kgtimer
Periarfissaq 1 (Ilulissani 1199 m) – 2030						
Piffissaq angalaffiusoq	457	114	80	1.221	-1.333	-360
Piffissaq kinguaattoorfiusoq	-14	0	-1	-11	0	-48
Piffissaq aassiffiusoq aallerfiusorlu	-1	0	0	0	0	0
Piffissaq nikiffiusoq	514	129	-31	2.060	4.170	844
Piffissaq nikerartog	-71	-18	-26	-683	-7.968	-810
Nikinnerit (amerlassusai)	35	9	5	19	0	0
Periarfissaq 2 (Ilulissani 1799 m) – 2030						
Piffissaq angalaffiusoq	4.611	1.153	1.333	18.028	201.753	20.531
Piffissaq kinguaattoorfiusoq	-7	0	-1	-9	0	0
Piffissaq aassiffiusoq aallerfiusorlu	25	6	13	13	0	0
Piffissaq nikiffiusoq	20.324	5.087	5.554	83.298	684.864	69.803
Piffissaq nikerartog	227	57	5	4.098	-18.615	-1.893
Nikinnerit (amerlassusai)	47	12	0	114	0	0

Nassuiaat: Piffissami angalaffiusumi piffissaq timmisartumi atorneqartoq pineqartoq. Piffissaq kinguaattoorfiusoq tassaavoq piffissap angalaffiusup agguaatigiissinneranut ilassutaasoq, mittarfiit angalanermi aqquasaarneqartussat sila pissutigalugu tikinneqarsinnaanginnerannut assigiinngitsunut pissuteqartut. Piffissaq aassiffiusoq aallerfiusorlu tassaavoq, piffissaq mittarfimmut mittarfimmiillu atorneqartoq. Piffissaq nikiffiusoq tassaavoq piffissaq, ilaasut akunnittut tikinnermiit aallannermut mittarfimmi utaqqiffiat. Immikkoortitikkat taakku saniatigut angallannermut najoqqutassiami piffissaq nikerartumik taasaq naatsorsorneqartoq. Piffissaq nikerartog tassaavoq aallannissap allannngornerata kingunerisaanik piffissap utaqqiffiusup allannngornera. Piffissamulli nikerartumut allannnguutit inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuineri nalilittut allanneqartanngilaq, tak. immikkoortoq 1.5. Kiisalu ilaasut nikinnerisa amerlassutsimikkut allannnguutaat naatsorsorneqarput.

Takussutissiaq 8.1.1-imi takuneqarsinnaavoq, suliassanut qinigassani marluusuni ilaasunut angalasunut piffissaq angalaffiusussarpiaq annikitsumik sipaagaqarfiusasooq. Ilulissanut toqqaannarnerusumik (aammalu timmisartog sukanerusoq atorlugu) timmisartuussisalerneq tamatumunnga pissutaavoq – suliassanut qinigassami 1-imi 1199 m-imik mittarfiliornikkut Island aqquasaarneqartalissammat aamma suliassanut qinigassami 2-mi 1799 m-imik mittarfiliornikkut aamma Københavnimiit toqqaannartumik timmisartuussisoqartalissalluni.

Suliassanut qinigassami 1-imi piffissaq nikiffiusoq annikitsumik sipaagaqarfiusaaq. Aasaanerani Islandimiit Ilulissanut timmisartut amerlanerulernerisa tamanna inernerissavaa, tamannali Islandimi Kangerlussuarmut naleqqiullugu piffissap taarsiiffiusup siviluneruneranik, aammalu Kalaallit Nunaata iluani angalasut tikittartut ikinnerunerat pissutigalugu piffissap taarsiiffiusup sivilunerulerneranik misigisaqarnerannit illuatungilerneqassaaq. Suliassanut qinigassaq 2-mi piffissami taarsiiffiusumi pissarsiassat annertuut pissarsiarineqassapput. Københavnip aamma Ilulissat akornanni angalasut Kangerlussuarmi taarsiisarnissap pinngitsoortinneqartussaanera tamatumunnga pissutaavoq, toqqaannartumik timmisartuussisoqartartussaammat.

Erseqqissaatigineqassaaq, piffissaq nikiffiusoq angallannernut pilersaarummut atorneqartumut malussajangaatsiartussaammat.

8.1.3 Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni sunniutissat qinigassani maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliaasaqarfinni erniat atorlugit naatsorsorneqarput. Taakku inernerit sunniutissat annertussusiligaanngitsut nassuiaasiorneqarnerinik oqallisigineqarnerinillu tapertaqartinneqarput. Aamma suliaasaqarfinni qitiusuni malussajassutsimik misissuisoqarpoq.

Inernerit

Takussutissiaq 8.1.2-mi ineriartorfissanut takussutissiani pingasuusuni 1199 m-imik aamma 1799 m-imik mittarfiliormi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerit inernerit takutinneqarput.

Takussutissiaq 8.1.2 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuni tamani 1199 m-imik aamma 1799 m-imik sananermi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aammalu suliaasaqarfiup iluani erniaqartillugit. Siunissami aningaasaliinissat: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4 pct.

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1199 v1	1799 v1	1199 v2	1799 v2	1199 v3	1799 v3
Sanaartornermut aningaasartuutit, mittarfik il.il.	-64	-670	-64	-670	-64	-670
Naliusup sinnera	23	237	23	237	23	237
Sanaartornermut aningaasartuutit, katillugit	-41	-433	-41	-433	-41	-433
Nutarterineq aamma aserfallatsaaliuineq, mittarfik	-15	-68	-15	-68	-15	-68
Ingerlatsinerimut aningaasartuutit, silaannakkut angallanneq	53	100	56	105	57	108
Billetsinit isertitat, silaannakkut angallanneq	-22	-474	-27	-656	-28	-676
Ingerlatsinerimut aamma aserfallatsaaliuinerimut aningaasartuutit, katillugit	16	-442	14	-618	14	-636
Atuisut piffissatigut iluanaarutissaat	0	80	0	92	-1	99
Atuisut billetsinut aningaasartuutaat	10	141	11	167	12	179
Atuisut iluanaarutissaat, katillugit	9	221	11	259	12	278
Ajutoorneq, nipiliorneq aamma silaannarmik mingutsitsineq	0	0	0	0	0	0
Silap pissusaa (CO2)	1	0	2	0	2	0
Avataanut aningaasartuutit, katillugit	1	0	2	0	2	0
Akitsuutitigut sunniutaasussat	0	0	0	0	0	0
Akileraarutit nikinneranni annaasat	-5	-111	-5	-129	-5	-131
Sunniutit allat suliffeqarnermi sunniutit ilanngullugit	0	0	0	0	0	0
Sunniutaasut allat, katillugit	-5	-111	-5	-129	-5	-131
Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	-19	-765	-19	-921	-18	-922
Suliaasaqarfiup iluani erniat, pct. ukiumut	2,4%	-2,7%	2,3%	-4,8%	2,4%	-4,8%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Matuma kinguliani immikkoortut ataasiakkaat nassuiarneqarput. Malugalugu, aningaasani saqqummiunneqartuni tamani 2010-mi mannakkut naliusut ilanngaaseriikkat, 2010-mi akinut naleqqiunneqartut atorneqarmata¹⁵⁰.

Sanaartornermut aningaasartuutit, ilanngaaseriikkat

Sanaartornermut aningaasartuutit ilanngussaq 8.1-imi ersarinnerusumik nassuiarneqarput. Qinigassat marluusut akornanni aningaasartuutissat annertuumik assigiinngissuteqarnerinut mittarfiup 1199 m-ip mittarfiup pioreersup tallineqarneratigut sananeqarsinnaanera, kiisalu oqaatigineqartutut 1799 m-imik mittarfiliordermi tamatuma pisinnaannginnera tamatumunnga pissutaavoq.

Takussutissiaq 8.1.2-mi takuneqarsinnaavoq mittarfiup 1199 m-ip sananeqarnerani aningaasartuutissat 64 mio. koruuniusut, aammalu mittarfiup 1799 m-imut 670 mio. koruuniullutik. Malugalugu, 1199 m-imik taamatullu 1799 m-imik mittarfiliordermi piffissaq sanaartorfiusussaq ukiunik marlunnik sivisussuseqartussatut naatsorsuutigineqarpoq, ukioq 2015 ammarfigissallugu.

Qinigassani marluusuni mittarfiup aserfallatsaaliorneqarnissaa, taamaalillunilu naliviusup allanngutsaaliqarnissaa naatsorsukkani naatsorsuutigineqarpoq. Aserfallatsaaliuinnermut aningaasartuutissat ingerlatsinermit aningaasartuutinut, Mittarfeqarfinnit tunniunneqartunut ilaatinneqarput.¹⁵¹ Naliusup sinnera piffissap aningaasaliiffiusup naanerani sanaartukkamut aningaasaliissutit nalingattut utertinneqartutut naatsorsorneqassaaq. Mittarfiup 1199 m-ip nalingata sinnera 23 mio. koruuniussaaq, kiisalu 1799 m-imut 237 mio. koruuniussalluni.

Nutarterineq aserfallatsaaliuinerlu, mittarfiit

Takussutissiaq 8.1.2-mi allassimavoq, ineriartorfissanut takussutissiani pingasuusuni tamani mittarfimmi 1199 m-imi ingerlatsinermit aserfallatsaaliuinnermullu aningaasartuutit maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 15 mio. koruuniusut, aammalu mittarfimmi 1799 m-imi 68 mio. koruuniusut.

Ingerlatsinermit aningaasartuutit, timmisartut

Mittarfimmi 1199 m-imi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ingerlatsinermit aningaasartuutini sipaagassat 53-57 mio. koruuniupput, ineriartorfissanut takussutissiat arlaat atorneqarnersoq apeqqutaalluni. Islandimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartuussinermit timmisartut sarpillit mikisut atoragut, timmisartut sukkasuuliat mikisut atorneqarnissaat, kiisalu Kangerlussuup Københavnillu akornanni aallartartut ikilisinneqarnissaat sipaaruteqarnissamut pissutaapput. Tamatuma peqatigisaanik Kangerlussuup aamma Ilulissat akornanni timmisartut sarpillit mikisut aallartartut ikilisinneqarnerini sipaagaqartoqassaaq. Timmisartut sukkasuuliat mikisut nalunaaquttap akunneranut timmiffiusumut ataatsimut timmisartunut sarpilinnut naleqqiullutik akisunerupput, kisiannili timmisartut sarpillit mikisut atorlugit Islandimiit timmisartuussinermit, timmisartut sukkasuuliat atorlugit timmisartuussinermit sanilliullugu nalunaaquttap akunneri amerlanerusut siparneqartussaammata, ingerlatsinermit aningaasartuutit ilanngaasereerlugit appartinneqartussaapput.

¹⁵⁰ Tassani isumaasoq tassaaginnarpoq, aningaasat ingerlaartut tamarmiusut erniaasa 2010-mut utertinneqarnerat, taamaalillunilu Isumalioqatigiissitap maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsugaasa tamarmik suliaasat akimorlugit imminnut assersuunneqarsinnaalernerat. Maannakkut naliusut ilanngaasereernerpiaat allannguuteqaraluartoq, suliaasaqarfiup iluani erniat allannguuteqanngillat.

¹⁵¹ Ingerlatsinermit aserfallatsaaliuinnermullu aningaasartuutit ataatsimoortillugit allanneqarput, taamaalillunilu aserfallatsaaliuinnermit aningaasartuutit, aningaasat tassunga atorneqartut sanaartornermit akiummut naleqqiullugit naatsorsorniartugit immikkoortinneqarsinnaanngillat.

Mittarfimmi 1799 m-imi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ingerlatsinermut aningaasartuutini sipaagassat 100-108 mio. koruuniupput, ineriartorfissanut takussutissiat arlaat atorneqarnersoq apeqqutaalluni. Timmisartunut sarpilinnut mikisunut aningaasartuutit sipaaruteqarfiunissaat appaanermut pissutaavoq, taakkulu timmisartunik sukkaasuulianik angisuunik Københavnimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartuussinermut atuineri ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffannerinit illuatungilerneqanngillat.

Bilitsinit isertitat

Angallannermut najoqqutassiami maannakkut timmisartuusseriaatsit ilusii tunngavigalugit bilitsinut akil naatsorsorneqarput.

Takussutissiaq 8.1.2-mi 1799 m-imi mittarfiliornermi sullissisut bilitsinit isertitassaat 22-28 mio. koruuninik ikileriassasut takuneqarsinnaavoq. 1799 m-imi mittarfiliornermi annaasassat 474-676 mio. koruuniussapput, ineriartorfissanut takussutissiat arlaata atorneqarnera apeqqutaalluni. Ilaasut Ilulissanut/Ilulissaniit toqqaannarnerusumik timmisartortalerni, aammalu nunap iluani angallaviit akisuut pinngitsoorneqarsinnaalerni annaasaqarnermut pissutaassaaq. Tamatuma saniatigut takornariat amerlinerannit isertitat amerleriaatissaat ilanngullugit naatsorsorneqaraluartut, tassani annaasaqarnissaaq pineqarpoq.

Atuisut pissarsiassaat

Qinigassami 1799 m-imi mittarfiliornermi atuisut piffissaaq angalaffiusoq annikitsuinnarmik sivikillisoq, aammalu piffissaaq nikiffiususaaq annikitsuinnarmik sivikillisoq malugissavaat. 1799 m-imi mittarfiliornermi piffissaaq angalaffiusoq sivikillingaatsiassaaq, piffissarluk nikiffiusoq annertuumik pissarsivigineqassalluni. Tassalu qinigassat marluk taakku akornanni atuisut pissarsiassaat annertuumik assigiinngissuteqarput, tak. takussutissiaq 8.1.1.

Piffissaaq angalaffiusoq aamma piffissaaq nikiffiusoq piffissamut naliusut tunngavigalugit nalilerneqarput. 1799 m-imi mittarfiliornermi piffissaaq tamakkerlugu assigiinngissutaasut annikitsuaraapput. 1799 m-imi mittarfiliornermi piffissamut pissarsiassat 80-99 mio. koruuninik naleqartussat naatsorsorneqarput, ineriartorfissanut takussutissiat arlaata atorneqarnera apeqqutaatillugu.

Piffissap angalaffiusup allanngornerata saniatigut atuisut aamma bilitsinut aningaasartuutit allanngorneri malugissavaat. Qinigassami 1799 m-imi pissarsiassat 10-12 mio. koruuniussapput, kiisalu 1799 m-imi 141-179 mio. koruuniussallutik, ineriartorfissanut takussutissiat arlaata atorneqarnera apeqqutaatillugu. Atuisut bilitsinut aningaasartuutaannut ikinnerusunut toqqaannartumik timmisartuussinernik, nunap iluani timmisartuussinernik akisungaatsiartunik, pingaartumik Kangerlussuup Ilulissallu akornanni ingerlanneqartunik ikilisitsingaatsiarnermit aqunneqassapput. Takussutissiaq 8.1.2-mi takuneqarsinnaasutut sullissisut (timmisartuutileqatigiiffiit) akornanni bilitsinit isertitat, aammalu atuisut (ilaasut) akornanni bilitsinut aningaasartuutit appaataat assigiinngissuteqangaatsiarput. Nunap iluani killiliinerit toqarneqartut, tak. immikkoortoq 1.5-imi tamanna pillugu allaaserisat erseqqinnerusut, takornarianut avataaneersunut bilitsinut aningaasartuutissat appaataasa ilanngunneqannginnerannik isumaqartut tamatumunnga pissutaapput.

Avataaniittunut aningaasartuutit

Avataaniittunut aningaasartuutissani silap pissusaanut sunniutissat, CO₂-p sunniutaatut uuttorneqartut kisimik naatsorsorneqarput. Tassani ajutoorsinnaaneq, nipit qaffasissusiat silaannarmilluunniit mingutsitsinissat allat allannguutissaat eqqarsaatigineqanngilaq. Silap pissusaanut sunniutissat timmisartut atorneqartut, kilometerit timmiffigineqartut aallartartullu amerlassusaasa assigiinngissutaannit aqunneqarput.

Takussutissiaq 8.1.2-mi silap pissusaanut sunniutissat mittarfimmut 1199 m-imut 1,2 mio. koruuninut naatsorsorneqarput, aammalu mittarfimmut 1799 m-imut 0 mio. koruuninut naatsorsorneqarlutik.

Sunniutissat allat

Akileraarutit nikinneranni annaasat inuiaqatigiinni atugarissaarnissamut annaasanut takussutissaapput, aningaasartuutit akileraarutininik akitsuutinillu akiliisitsiniarnermut atasuummata. Takussutissiaq 8.1.2-mi takuneqarsinnaavoq, 1199 m-imik mittarfiliornermi akileraarutit nikinneranni annaasanut aningaasartuutissat 5 mio. koruuniusut, aammalu 1799 m-imut 111-131 mio. koruuniullutik, ineriartorfissanut takussutissiat arlaata atorineqarnera apeqqutaatillugu.

Angusat tamarmiusut

Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ineriartorfissanut takussutissiat pingasuusut akimorlugit qinigassani marlunni amigartooruteqarfiuvoq, tassalu aningaasartuutit maannakkut nalingata isertitat maannakkut nalingat sinnersimammagu.

Suliassaqaqarfiup iluani erniat ernialiussat kisitsisitaannut 4%-inut atorineqartunut ataqaqatigiissinneqassapput. 1199 m-imik mittarfiliornermi suliassaqaqarfiup iluani erniat 2,3 %-iussapput imaluunniit 2,4%-iussallutik, taamaattumillu suliassaq imminut akilersinnaanissaminit ungasinngilaq. Sullissisut sipaagassaasat annertuut aammalu atuisut bilitsinut aningaasartuutit ikilisinnerisigut pissarsiassaasat sanaartugassanut aningaasartuutininut aammalu nutarterinerimut aserfallatsaaliuinnermullu aningaasartuutit qaffasinnerulernerinut oqimaqaqatigiissitsinissamut naammanngillat.

1799 m-imik mittarfiliornermi suliassaqaqarfiup iluani erniat amigartooruteqarfiupput, tamannalu suliassap inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaanngilluinnarneranik takutitsivoq.

Naatsorsukkanili takutinneqarpoq, suliassaq iluanaarutissanik ingerlaavartunik, aningaasartuutinit ingerlaavartunit qaffasinnerusunik pilersitsiviusussaanngitsoq. Tassalu sullissisut bilitsinit isertitassanit annaasassaasat kiisalu nutarterinissamut aserfallatsaaliuinnermullu aningaasartuutit amerlissutissaasat ingerlatsinerimut aningaasartuutini sipaakkat atuisullu iluanaarutissaasa katinnerinit qaffasinnerusussaapput. Tamatuma kingunerisaanik talliliinissaq akeqanngitsumilluunniit suliarineqaralaruni iluanaarutaasinnaangilaq. Taamatut inerniliinermut nassuiaatissat pingaarnerit marluupput.

Siullermik 1799 m-imik mittarfiliornermi Kalaallit Nunaanni (Kangerlussuarmi) akunnittarnermi iluaqutissat atorunnaassapput, ilaasut ilarujussui maannakkut Københavnimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartortartussanngormata. Tamatuma nassatarisaanik timmisartuni pisinnaasat angallannermi tamarmiusumi pitsaasumik atorluarneqarsinnaanerat ajornarnerulissaaq. Kangerlussuarmut ilaasartut ikilissapput, taamaalillunilu tassanngaanniit ingerlaqqittussatut agguarneqartartut ikilissallutik. Tamatuma kingunerisaanik suliassanut qinigassami ataatsimut isigalugu pissutsini tunngaviusuni pisinnaasat annertunerusut neqeroorutigineqartalissapput. Pisinnaasanik minnerusunik atuilersoqarsinnaangilaq, arlaannut atatillugu pisinnaasat annikippallaalissammata (majuartarfittut iluarsinermi ajornartorsiut). Angalasartut isaarissanut amerlanerusunut siaruarneqarnerini, angallannernut ikittunut (timmisartut angisuut aningaasaqarnikkut pitsaannerusut atorlugit) neqeroorutininut piimasannullu nalimmassaanissaq ajornarsartortussaavoq.

Aappaattut takornarianit iluanaarutissat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinnermut ilaatinneqanngillat, tamannalu nunap iluani killiliinerup kinguneraa, tak. immikkoortoq 1.5. Takornariat piffissamut angalaffiusumut iluanaaruteqarnermikkut, minnerunngitsumillu bilitsinut

anigaasartuutit ikilinerisigut annertuunik iluanaaruteqartussaapput, taakkuli ilaatinneqanngillat, takornariat nunaqavissuunngimmata. Tassalu takornariartartut pioreersut bilitsinut anigaasartuutitut 330-500 mio. koruunit missaannik sipaagaqassapput. Allatut oqaatigalugu nunanit allanit takornariartartut mittarfiup 1799 meterinut tallineqarnerani iluanaarutissanik annertuumik piviusunngortitsissapput.

Taamaattumik naatsorsukkat inernerisa toqqaannartumik kingunerisaannik 1199 m-imik mittarfiliormi timmisartuussinernut pilersaarutip assinga atorneqarpat imminut akilersinnaanerussaaq. Missiliukkat naatsorsorneqarnerisa takutippaat, ineriartorfissanut takussutissiani pingasuusuni tamani tamatumani mittarfimmut 1799 m-imut anigaasaliissutinit amigartoorutit maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 500 mio. koruunit missaannik appartinneqassasut.

Matuma siuliani takuneqarsinnaavoq, aatsaat iluaqutissat annikinaarneqarpata, suliassanut qinigassat misissuiffiqineqartut marluusut inuiaqatigiit anigaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminnut akilersinnaasut. Immikkoortoq 8.1.4-mi malussajassutisimik naatsorsuinerit taaneqartut apeqqutip tamatuma paasiniarneqarneranut iluaqutiginiarneqarput.

8.1.4 Malussajassutisimut naatsorsukkat

Inuiaqatigiit anigaasaqarnerannik misissuinerup inernerisa tutsuiginassuseqarnerat qulaajarniarlugu malussajassutisimik naatsorsuisoqarpoq, taakkunanilu tunngaviusut qitiusut allanngorartinneqarput. Tamatuma saniatigut malussajassutisimik misissuinerit, takornariat amerlinerini saniatigut sunniutissanik nalorninarnerusunik ilaatitsiviusut ingerlanneqarput.

Sanaartornermut anigaasartuutit

Sanaartornermut anigaasartuutit suliassap ingerlanneqarnerani qitiulluinnartumik anigaasartuuteqarfiusussaapput, tamatumalu saniatigut nalorninarartoqartinneqarlutik. Tamanna tunngavigalugu malussajassutisimik misissuinerit, missiliukkat qeqqanniit 25%-imik ilanngaaffiusut ingerlanneqarput.

Takussutissiaq 8.1.3 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuni tamani 1199 m-imik aamma 1799 m-imik sananermi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aammalu suliassa qarfiup iluani erniat, sanaartornermut aningaasartuutit 25%-inik akikinnerunerini. Siunissami aningaasaliinissat: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4 pct.

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1199 v1	1799 v1	1199 v2	1799 v2	1199 v3	1799 v3
Sanaartornermut aningaasartuutit, mittarfik il.il.	-48	-503	-48	-503	-48	-503
Naliusup sinnera	17	178	17	178	17	178
Sanaartornermut aningaasartuutit, katillugit	-31	-325	-31	-325	-31	-325
Nutarterineq aamma aserfallatsaaliuineq, mittarfik	-15	-68	-15	-68	-15	-68
Ingerlatsinerneq aningaasartuutit, silaannakkut angallanneq	53	100	56	105	57	108
Billetsinit isertitat, silaannakkut angallanneq	-22	-474	-27	-656	-28	-676
Ingerlatsinerneq aamma aserfallatsaaliuinerneq aningaasartuutit, katillugit	16	-442	14	-618	14	-636
Atuisut piffissatigut iluanaarutissaat	0	80	0	92	-1	99
Atuisut billetsinut aningaasartuutaat	10	141	11	167	12	179
Atuisut iluanaarutissaat, katillugit	9	221	11	259	12	278
Ajutoorneq, nipiliorneq aamma silaannarmik mingutsitsineq	0	0	0	0	0	0
Silap pissusaa (CO2)	1	0	2	0	2	0
Avataanut aningaasartuutit, katillugit	1	0	2	0	2	0
Akitsuutitigut sunniutaasussat	0	0	0	0	0	0
Akileraarutit nikinneranni annaasat	-3	-94	-3	-112	-3	-114
Sunniutit allat suliffeqarnermi sunniutit ilanngullugit	0	0	0	0	0	0
Sunniutaasut allat, katillugit	-3	-94	-3	-112	-3	-114
Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	-7	-640	-8	-796	-7	-797
Suliassa qarfiup iluani erniat, pct. ukiumut	3,2%	-3,5%	3,1%	-6,4%	3,3%	-6,4%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Sanaartornermut aningaasartuutit 25%-inik ikinnerunissaasa atornerqarnerani naatsorsukkat inernerit annertuumik allannguuteqanngillat. Suliassat marluk taakku ineriartorfissanut takussutissiat arlaanniluunniit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu sulilunaarutaasinnaangillat.

Takornariaqarneq

Mittarfiup tannerusup sananeqarneratigut ilulissanut angallannikkut pissutsit pitsaanerulernissaat sumiiffimmut takornariartartut amerlassusaannut sunniuteqassaaq. Bilitsit akikinnerulernerat immaqalu piffissat angalaffiusartut sivikinnerulernerat tamatumunnga pissutaasussaapput. Kisiannili angallannerneq najoqqutassiami Isumalioqatigiissitap atugaa malillugu bilitsit akiisa piffissallu angalaffiusut allanngornerisa kingunerisaanik takornariat amerlassutsimikkut ingerlaannartumik sunnerneqarnissaat ilaatinneqanngilaq¹⁵².

¹⁵² Angallannerneq najoqqutassiami teknikkikkut isigalugu tamanna suliarineqarsinnaagaluarpoq, kisianni paasissutissatigut tunngavissat pigineqartut atorlugit ilaatigut billestit akiisa aamma takornariat amerlassusaasa (angallannerup nikeriarnera) imminnut ataqatigiinnerisa uppersarsineqarsinnaasunngorlugu naatsorsornissaa ajornarsimavoq. Tamanna pissappat angalasartut salliutittagaat pillugit sukumiisunik arlalinnik misissueqqissaarnissaq/misissuinnissaq pisariaqartussaavoq.

Kisianni angallannermut najoqqutassiap avataatigut bilitsit akiisa apparnissaannik naatsorsukkat aallaavigalugit bilitsit akiisa appasinnerulernerisa kingunerisaanik takornariat qanoq annertutigisumik amerlisinnaanersut naatsorsorneqarput. Qaffaatissat taakku timmisartuussisarnermi takornarianut akit malussajassusaannut naatsorsuutigisat tunngavigalugit naatsorsorneqarput, tak. ilanngussaq 8.1-imi tamanna pillugu nassuiaatit erseqqinnerusut.

Qinigassami 1199 m-imik mittarfiliorfiusussami takornariat 1,5%-it missaannaannik amerleriassapput, kiisalu qinigassami 1799 m-imik mittarfiliorfiusussami takornariatartut 35%-iinnarnik amerleriassallutik – pisuni marluusuni pissutsinut tunngaviusunut naleqqiussinnermi.

Ilanngussaq 8.1-imi Isumalioqatigiissitap takornariat amerlinerisa saniatigut sunniutissai inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinnermut qanoq iliorluni ilanngussinera ersarinnerusumik nassuiaatigineqarpoq.

Takussutissiaq 8.1.4-mi Isumalioqatigiissitap tunngavissatut atugai malillugit Ilulissanut eqqaanullu takornariatartut amerlanerulernerisa saniatigut sunniutissat takutinneqarput. Mittarfiup tallineqarnerani akit apparnerisa kingunerisaanik, aammalu takornariarnissamut periarfissat nutaat kingunerisaannik saniatigut sunniutissat takussutissiaq 8.1.4-mi ilanngunneqarput. Aalajangersimasumik periarfissat nutaat atuutilernerisa kingunerisaanik Islandimiit takornariatartut amerlinerat ilanngullugu naatsorsorneqarpoq. Kiisalu naatsorsuinnermi ilanngussaq 8.1-imi pissutaasutut allanneqartut atorlugit qinigassami 1799 m-imik mittarfiliorfiusumi aamma qinigassami 1199 m-imik mittarfiliorfiusumi Islandimiit takornariat assigiimmik amerlinissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna 1799 m-imik mittarfiliornermi sunniutissanik annikinaaringaatsiarfiuvoq, kisiannili missiliukkat qummut aaqqinneqarnerat mittarfiup 1799 m-inut tallineqarnissaata imminut akilersinnaannginneranut allannortitsisinnaanngimmat – aammalu nalorninartoqartinneqangaatsiarluni – kisitsisit imminerminni nalorninartoqartinneqartut taakku qummut iluarsillugit misilinneqanngillat.

Takussutissiaq 8.1.4 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuni tamani 1199 m-imik aamma 1799 m-imik sananermi maanna naliusut ilanngaasereerlugit aammalu suliassaqaqarfiup iluani erniat, takornariaqarnerup amerlinerisa saniatigut sunniutissaasa ilanngunneqarnerini. Siunissami aningaasaliinissat: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4 pct.

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1199 v1	1799 v1	1199 v2	1799 v2	1199 v3	1799 v3
Takornariat amerlanerulernerisa saniatigut sunniutaasussat eqqarsaatiginagit maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni aamma suliassaqaqarfiup iluani erniat, takuuk takussutissiaq 8.1.2:						
Maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni (NNV)	-19	-765	-19	-921	-18	-922
Suliassaqaqarfiup iluani erniat, pct. ukiumut	2,4%	-2,7%	2,3%	-4,8%	2,4%	-4,8%
Takornariat amerlanerulernerisa saniatigut sunniutaasussat	42	285	46	414	46	414
Maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni katillugit (NNV)	23	-480	27	-507	28	-508
Suliassaqaqarfiup iluani erniat, pct. ukiumut	5,9%	-0,1%	6,2%	-0,4%	6,3%	-0,4%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Takussutissiaq 8.1.4-mi qinigassaq 1199 m-imik mittarfiliorfiusussaq takornariaqarnerup amerlissutissaasa saniatigut sunniutissaasa ilanngunneqarnerini inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaagaluatoq, aamma takussutissiaq 8.1.4-mi ersarissumik takutinneqarpoq, qinigassaq 1799 m-imik mittarfiliorfiusussaq suli imminut akilersinnaanngitsoq,

inuiatigitiit aningaasaqarneranni imminut akilersinnaassuseq anguneqassappat, maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ½ mia. koruuninik amerlanerusariaqarmata.

8.1.5 Sunniutissat naliligaanngitsut

Pissutsinik matuma siuliani annertussutsimik misissuineranut ilaatinneqanngitsunik peqarpoq. Tassani pineqarput:

Timmisartumik aalisakkanik avammut assartuinissamut periarfissat pitsaannerusut

Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani aalisakkanik suliarineqanngitsunik timmisartumik avammut assartuinissamut periarfissat pitsaanerulissapput. Aalisakkat suliarineqanngitsut akisunerusunngorlugit tunineqarsinnaapput, taamaattumillu alliliinissaq aalisarnermut atatillugu naleqassutsimik siuariartitsisinnaavoq.¹⁵³

Timmisartunik angallassiviit nutaat sunniutissaat

Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani Islandip aamma Danmarkip saniatigut sumiiffinnit allanit/sumiiffinnut allanut toqqaannartumik timmisartuussisoqarsinnaalissaaq.

Taaneqareersutut mittarfik 1799 m-inut tallineqassappat, USA-mut taamatullu Canadamut aqquiti toqqaannartut siunnersuutigineqarsimapput. Kisiannili angallavinnut nutaanut tunngavissat naliliiffigiuminaatsorujussuupput, tamatumani pissutsit arlalissuit apeqqutaasussaammata, taakkununngu pilerisaarineq takornarianullu attaveqaatit taakkununga atasut ineriartortinneqarnissaat ilaapput. Angallavinnik nutaanik ammaanissamut naggataagut niuernermik tunngaveqarluni aalajangiinissat apeqqutaasussaapput.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq mianersortumik missiliuinerunik suliaqarpoq, taakkunanilu angallavinnik nutaanik ammaanissaaq (maannakkut angalasartut sullinniarlugit Islandimut aamma Københavnimut angallaviit nassuiaatigineqartut saniatigut) ilanngutinngilaa, taamaattumillu tamatuma sunniutissai ilanngullugit naatsorsorsimanagit. Angallaviilli nutaat ilaasut (takornariat) amerlanerulernissaasa tungaanut aallartitsisussaapput, suliasap imminut akilersinnaassusianik pitsannguisussaallutik, tak. matuma siuliani malussajassutsimik misissuinerit.

8.1.6 Naliliineq

Maannakkut tunngavigineqartut malillugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq. Ilulissani mittarfiup 1199 m-inut tallineqarnissaa inuiatigitiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaagaluartoq, 1799 m-inut tallineqarnissaa inuiatigitiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaanngitsoq ersarissoq.

Isumalioqatigiissitamiilli nassuerutigineqassaaq, piffissarititaasoq isumalluutillu pissutaallutik Ilulissani eqqaanilu takornariaqarnikkut periarfissat itisilerlugit naliliiffiginissaat periarfissaqarfigineqarsimanngimmat. Aamma misissuinerinik taamaattunik peqarnersoq Isumalioqatigiissitamiit ilisimaneqanngilaq.

¹⁵³ Ilulissani Nuummilu mittarfiit umiarsualiviillu allineqarnissaat pillugu suleqatigiissitap nalunaarusiamini *suliat assigiinngitsut ataatsimut sunniutaat pillugit nalunaarusiap ilaani*, 2006-imi septembarimeersumi, aalisakkanik timmisartumik avammut assartuisinnaanermut periarfissat pitsaanerulernissaat misissuiffigisimavaa. Nalunaarusiami iluanaarutissat naatsorsorneqarput, kisiannili erseqqissarneqassaaq, iluanaarutissat annertuumik nalorninartortaqarmata.

Taamaattumik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap takornariaqarnerup ineriartornissaanut tunngavigisai missiliuinerinik tunngaveqarput, tunngavigineqartullu taakku tutsuiginassusiat akuttunngitsumik killeqartarmat soorunami isornartorsiorneqarsinnaapput. Ilanngussaq 8.1-imi takornariaqarnermik ineriartortitsinermi missiliuinerit qirneqarsinnaasut qanoq iliorluni ajornanngitsumik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsukkanut ilanngunneqarsinnaanersut takutinneqarpoq.

8.2 Nuuk isaarissatut pingaarninngortillugu talliliinissaq

Immikkoortumi matumani suliassanut qinigassaq 2, 1799 m-imik mittarfiliorfiusussaq Nuummi mittarfiup 1799 m-inut (imaluunniit 2200 m-inut) tallineqarsinnaaneranut aammalu Kangerlussuup matuneqarsinnaaneranut, taamaalillunilu Nuup Kalaallit Nunaanni isaarissatut pingaarnertut atulersinnaaneranut naleqqiullugu misissuiffigineqarpoq.

8.2.1 Qitiusumik tunngavissat

Tassani qitiusumik tunngaviusut pingaarnertut matuma siuliani aamma ilanngussaq 8.1-imi nassuiaatigineqartut asserluinnaat atorveqarput. Pissutsilli tunngaviusut allaanerupput, tassani Nuummi mittarfiup minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarnissaa aamma Kangerlussuup matuneqarnissaa tunngavigineqarmat. Tamanna Ilulissani mittarfiup 1799 m-inut tallineqarnera peqatigalugu timmisartuussinikkut periarfissanik nutaanik, misissussallugit soqutiginarsinnaasunik pilersitsiviusaaq.

8.2.2 Angallannerup ilusaata sunniutissaanik naatsorsuineq

Tassani timmisartuussinermut tunngavissat pingaarnertut, immikkoortoq 8.1.2-mi nassuiaatigineqareersut atuupput.

Suliassanut qinigassaq 2: Mittarfik 1799 m

Nunamut isaariaq pingaarneq Nuummut nuunneqarpat, aammalu Nuummi mittarfiup takissusaa minnerpaamik 1799 m-inut, Ilulissanilu mittarfiup 1799 m-inut tallineqarpata, atortut atorveqareersut atorlugit illoqarfiit marluk taakku timmisartuussivigineqarsinnaassapput. Mittarfik 1799 m assersuutigalugu Boeing 757 (200-nik issiavilik) Danmarkimiit toqqaannartumik (annikitsunik killilersugaasumik) imaluunniit Boeing 737 minnerusoq atorlugu timmisartuussivigineqarsinnaassaaq.

Ilulissat Københavnillu akornanni toqqaannartumik timmisartuussinissamut sullitatigut tunngaviusut annertupput. Air Greenlandip (on-off-imut) kisitsisitigut paasissutissaatai malillugit ilaasunut tunngaviusut Københavnip aamma Nuup akornanni angallannermi ilaasartut pingajorarterutaasa missaannik amerlassuseqarput. Københavnip aamma Ilulissat akornanni toqqaannartumik angallaveqalernissaa ilimanaateqarnerpaasoq naliliisoqarpoq. Angallavilli toqqaannartoq taanna tamatuma peqatigisaanik Nuup aamma Ilulissat akornanni timmisartut angisuut atorlugit angallassinissamut tunngaviusunik, Københavnip, Nuup Ilulissallu akornanni “aallaaviit pingasut akornanni timmisartuussinermik” taaneqartumik tammartitsisussaavoq. Kisiannili timmisartut sukkasuuliat mikisut atorlugit Islandip, Nuup Ilulissallu akornanni “aallaaviit pingasut akornanni timmisartuussinermut” sullitanut tunngaviusut naammattussatut naliliiffigineqarput.

Tassalu Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliornermi (pissutsinut tunngaviusunut, tassalu Nuummi mittarfik minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarneranut aammalu isaarissatut pingaarnertut atuutsinneqalerneranut naleqqiullugu) ineriartorfissanut tunngavissiani 2030 tikillugu atortunik toqqarneqartartunik timmisartuussinernillu pingaarnertut allannguinnissaq siunnerfigineqarpoq:

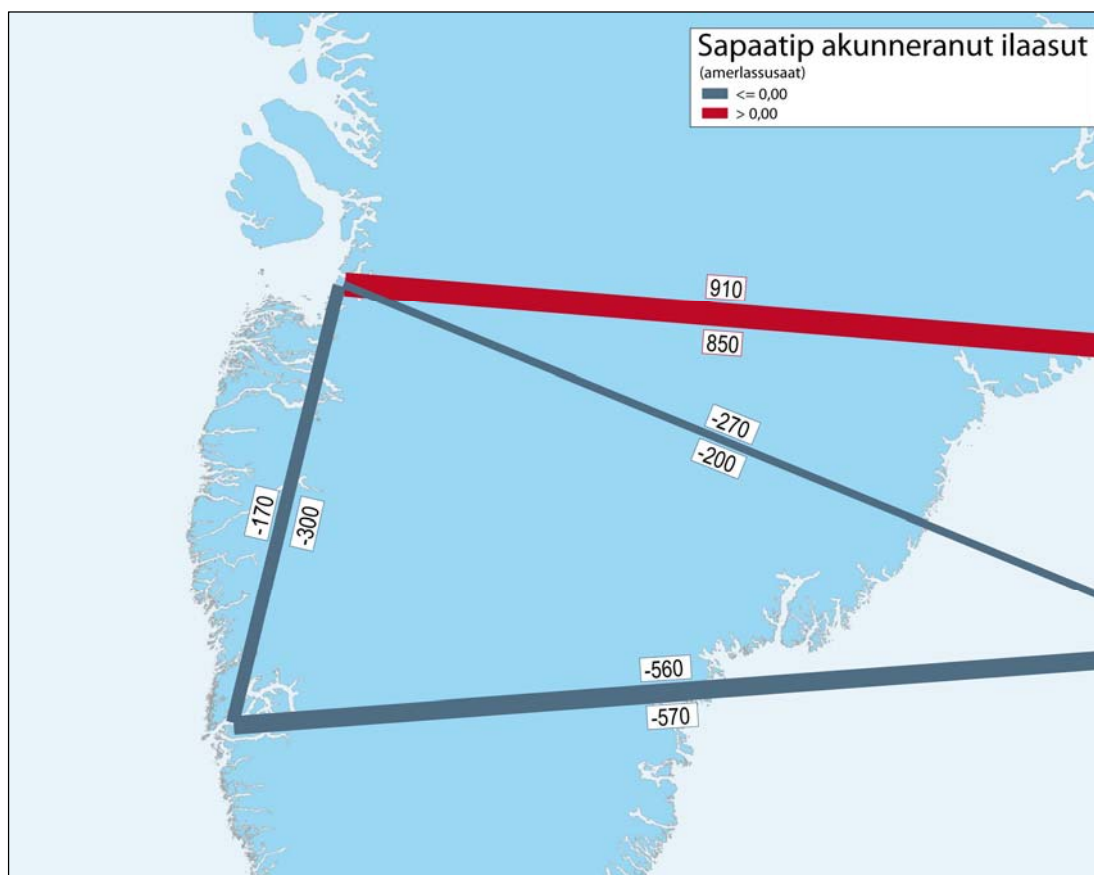
- Ilulissat aamma Københavnip akornanni timmisartut sukkasuuliat akunnattumik angissusillit atorlugit ukioq kaajallallugu angallavimmik nutaamik ammaasoqassaaq. Sapaatit akunnerannut aallartartut amerlassusaannut ukiup qanoq ilinera apeqqutaassaaq.
- Københavnip aamma Nuup akornanni issiaviit neqeroorutigineqartartut ilaasunut, Danmarkip aamma Ilulissat akornanni toqqaannartumik timmisartornissamut toqqaasartussat amerlassusaannut naleqquttunngorlugit ikilisinneqassapput, taamaattorli takornariat angallannermi allanut nuuttussat eqqarsaatigineqassallutik.
- Ilulissat Nuullu akornanni angallavimmi aallartartut akulikissusiat ilaasunut, Danmarkip aamma Ilulissat akornanni toqqaannartumik imaluunniit Island aqqusaarlugu angallavimmi nutaami timmisartuussinermik atuiniarlutik toqqaasartussat amerlassusaannut naleqquttunngorlugit ikilisinneqassapput, tassanilu aamma takornariat angallannermi allanut nuuttussat eqqarsaatigineqassapput.
- Timmisartut sukkasuuliat mikisut (100-t tikillugit ilaasoqarsinnaasut) atorlugit Islandip aamma Ilulissat akornanni ukioq kaajallallugu timmisartuussinermik ammaasoqassaaq. Sapaatit akunnerannut aallartartut amerlassusaannut ukiup qanoq ilinera apeqqutaassaaq.
- Ilulissat aamma Islandip akornanni timmisartut sarpillit atorlugit timmisartuussisamerit unitsinneqassapput.
- Tamatuma saniatigut aasaanerani Nuup aamma Ilulissat akornanni timmisartut sukkasuuliat mikisut timmisartunut mikisunut sarpilinnut taartit/tapertatut atorneqalissapput.
- Kalaallit Nunaata avannaanut nassiussat amerlanersaasa Nuuk aqqusaarlugu nassiunneqartarnissaat, aammalu pingaartumik timmisartut ilaasuinnarnik angallassisut Ilulissat aamma nunat allat akornanni sullissinissaat tunngavigineqarpoq. Tassanili timmisartut nassiussanik angallassisartut annerusut attartorneqarlutik Ilulissanut/Ilulissaniit angalasinnaalernissaat periarfissaqassaaq.

Suliassami sullissisut pissutsinut nutaanut naleqqiullugu atortussanik toqqaanissaa aammalu timmisartuussinissamut pilersaarutinik pitsaasunik ilusilersuinissaaq namminneerlutik aalajangersassavaat.

Ilaasut aqqusaartartut allannguutaat

Ilusiliaq 8.2.1-imi Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliortoqassappat pissutsinut tunngaviusunut (Nuuk isaarissatut pingaarnertut atorneqalerluni aammalu minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarluni) naleqqiullugu ilaasut aqqusaartartut amerlassusiligaaneritut allannguutissat takutinneqarput. Allannguutissat taakku ineriartorfissanut tunngavissiaq 1-imi tunngaviusut atorlugit 2030-mi aasaanerani sapaatip akunneranut allanneqarput.

Titarnerni aappaluttuni (kisitsisit amerleriarfiusut) sumi ilaasut aqqusaartartut amerlissanersut takutinneqarpoq, kiisalu titarnerni tungujortuni (kisitsisit ikileriarfiusut) sumi ilaasut ikilissanersut takutinneqarpoq.

Ilusiliaq 8.2.1 *Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi kiisalu takornarianik angallannermi allanut nuuttoqarnerani (pissutsit tunngaviusut, Nuuk isaarissatut pingaarnertut atorneqalerluni aammalu minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarluni) Ilulissani mittarfimmik 1799 m-imik sanasoqassappat 2030-mi aasaanerani sapaatip akunneranut ilaasut aqqusaartartut allannguutissaat*

Nassuiaat: Kisitsisini aasaanerani sapaatip akunneranut ataatsimut agguaqatigiissillugit ilaasartut naatsorsorneqartut tamarmik ilaatinneqarput, tassalu nunaqavissut, takornariat nunanillu allaniit inuussutissarsiormerut atatillugu angalasut.

Ilusiliaq 8.2.1-imi takuneqarsinnaasutut Ilulissani mittarfiup 1799 m-imut tallineqarnerata kingunerisaanik angallannermi ilaasut aqqusaartartut annertuumik allannguuteqassapput. 1799 m-imik mittarfiliormi Københavnimiit Ilulissanut (aamma Qeqertarsuup Tunuanut) angalasartunut, pissutsit tunngaviusut malillugit Nuuk aqqusaarlugu angalasariaqartunut Ilulissanut toqqaannartumik timmisartornissaq ajornarunnaassaaq pilerinarnerulissallunilu. Københavnip aamma Kangerlussuup akornanni angallavik oqilisaavigneqassaaq, taamatullu aamma Nuup Ilulissallu akornanni angallavik pissalluni. Tamatuma peqatigisaanik Island aqqusaarlugu Ilulissanut angallanneq oqilisaavigneqassaaq, tassani amerlanerusut København aqqusaarlugu angallavik toqqartalissamassuk. Nunap iluani angallaviit allat allannguuteqassanngillat.

Angallannermut inerniliinerit ataatsimoortut

Ilulissani mittarfik tallineqarpat angalasartut piffissaaq angalanermut atortagaat allannguuteqartussaavoq. Takussutissiaq 8.2.1-imi 2030-mi mittarfimmik 1799 m-imut angalanermi piffissat atorneqartartut allannguutissaattut missiliorneqartut takutinneqarput, taakkulu ukiuunerani aasaanerani agguaqatigiissillugit uuttuilluni naatsorsorneqarput.

Takussutissiaq 8.2.1 *Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imí 2030-mi Ilulissani mittarfimmik 1799 m-imik sananermi ukioq kaajallallugu (ukiuunerani aasaanerani lu agguaqatigiissitsineq tunngavigalugu) piffissat angalaffiusut (nalunaaquttap akunnerisa) assigiinngissutaat. Kisitsit sinneqartoorutaappata tassaassapput an-naasat/iluanaarutit*

Immikkoortoq:	Nunaqavissut, inuussutissarsiornermi angalasut <i>Nal. ak. inuit atugaat</i>	Nunaqavissut, nammineerlutik angalasut <i>Nal. ak. inuit atugaat</i>	Inuussutissarsiorlut (nunaqavissuunngit) <i>Nal. ak. inuit atugaat</i>	Takornariat <i>Nal. ak. inuit atugaat</i>	Nassiussat, timmisartumik <i>kgtimer</i>	Allakkat <i>kgtimer</i>
Periarfissaq (Ilulissani 1799 m) – 2030						
Piffissaq angalaffiusoq	16.129	4.032	4.167	51.722	582.970	60.138
Piffissaq kinguaattoorfiusoq	22	0	-1	5	-191	-42
Piffissaq aassiffiusoq aallerfiusorlu	51	13	20	13	3.118	983
Piffissaq nikiffiusoq	4.653	1.161	3.362	57.572	171.214	18.710
Piffissaq nikerartoq	2.910	727	561	12.188	112.715	11.410
Nikinnerit (amerlassusai)	47	12	-8	13	203	-5

Nassuiaat: Piffissami angalaffiusumi piffissaq timmisartumi atorneqartoq pineqarpoq. Piffissaq kinguaattoorfiusoq tassaavoq piffissap angalaffiusup agguaqatigiissinneranut ilassutaasoq, mittarfiit angalanermi aqqusaarneqartussat sila pissutigalugu tikinnerqarsinnaannginnerannut assigiinngitsunut pissuteqartut. Piffissaq aassiffiusoq aallerfiusorlu tassaavoq, piffissaq mittarfimmut mittarfimmiillu atorneqartoq. Piffissaq nikiffiusoq tassaavoq piffissaq, ilaasut akunnittut tikinnermiit aallarnermut mittarfimmi utaqqiffiat. Immikkoortitikkat taakku saniatigut angallannermut najoqqutassiami piffissaq nikerartumik taasqaq naatsorsorneqarpoq. Piffissaq nikerartoq tassaavoq aallarnissap allanngornerata kingunerisaanik piffissap utaqqiffiusup allanngornera. Piffissamulli nikerartumut allannguutit inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerup nalilittut allanneqartanngilaq. Kiisalu ilaasut nikinnerisa amerlassutsimikkut allannguutaat naatsorsorneqarput.

Takussutissiaq 8.2.1-imí piffissat angalaffiusut sivikillissasut takutinneqarpoq. Ilulissanut toqqaannarnerusumik (aammalu timmisartoq sukkanerusoq atorlugu) timmisartuussisalerneq tamatumunnga pissutaavoq. Tamatuma peqatigisaanik piffissami nikiffiusumi annertuumik iluanaaruteqartoqassasoq takussutissiami takutinneqarpoq. Københavnimiit Ilulissanut angalasut toqqaannartumik timmisartortalertussaagamik Nuummi allamut ikisannginnissaat tamatumunnga pissutaavoq.

1799 m-imik mittarfiliornermi Københavnimiit Ilulissanut toqqaannartumik (Nuuk aqqusaarlugu angalanissamut taarsiullugu) timmisartortoqartalersussaavoq. Ornigassat taakku akornanni angalasut piffissaq angalanermut atortagaat nalunaaquttap akunneranik ataatsimik minutsinillu 15-nik sivikillissaaq. Ilulissanut takornariat amerlanerpaartaat angallavik taanna atortassavaat. Tamatuma peqatigisaanik Island aqqusaarlugu angalasartut ikingaatsiartut minutsit 45-niit nalunaaquttap akunneranut ataatsimut sipaagaqartassapput, angallavimmi tassani sullissineq timmisartunit sarpilinniit timmisartunik sukkasuulianik mikisunik atuinnermut nuuffiusussaammat.

8.2.3 Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat

Takussutissiaq 8.2.2-mi ineriartorfissanut takussutissiani pingasuusuni pissutsinut tunngaviusunut, Nuummi mittarfiup minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarfianut aammalu Nuup isaarissatut pingaarnertut atorneqalerfianut naleqqiullugu Ilulissani mittarfik 1799-inut tallineqassappat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerup inernerit takutinneqarput. Takussutissiaq 8.2.2-mi aningaasat taaneqartut tamarmik maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsugaapput.

Takussutissiaq 8.2.2 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuni tamani 1799 m-imik sananermi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aammalu suliassaqarfiup iluani erniaqartillugit (Nuuk isaarissatut pingaarnertut atorineqalerluni aammalu minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarluni). Siunissami aningaasaliinissat: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4 pct.

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1799 v1	1799 v2	1799 v3
Sanaartornermut aningaasartuutit, mittarfik il.il.	-670	-670	-670
Naliusup sinnera	237	237	237
Sanaartornermut aningaasartuutit, katillugit	-433	-433	-433
Nutarterineq aamma aserfallatsaaliuineq, mittarfik	-68	-68	-68
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, silaannakkut angallanneq	93	98	100
Billetsinit isertitat, silaannakkut angallanneq	-1.205	-1.651	-1.712
Ingerlatsinermit aamma aserfallatsaaliuinermit aningaasartuutit, katillugit	-1.179	-1.620	-1.679
Atuisut piffissatigut iluanaarutissaat	104	121	129
Atuisut billetsinut aningaasartuutaat	359	425	456
Atuisut iluanaarutissaat, katillugit	464	546	585
Ajutoorneq, nipiliorneq aamma silaannarmik mingutsitsineq	0	0	0
Silap pissusaa (CO2)	10	11	11
Avataanut aningaasartuutit, katillugit	10	11	11
Akitsutitigut sunniutaasussat	0	0	0
Akileraarutit nikinneranni annaasat	-185	-229	-235
Sunniutit allat suliffeqarnermi sunniutit ilanngullugit	0	0	0
Sunniutaasut allat, katillugit	-185	-229	-235
Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	-1.323	-1.726	-1.752
Suliassaqarfiup iluani erniat, pct. ukiumut	-8,2%	-14,8%	-15,1%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Mittarfiup allineqarnerani sanaartornermut aningaasartuutissat aamma ingerlatsinermit aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutissat Kangerlussuup attatiinnarneqarnissaa tunngavigalugu misissueqqissaarnerni nassuiaatigineqareersutut isikkoqassapput.

Ingerlatsinermit aningaasartuutit, Timmisartut

1799 m-inut talliliinermi timmisartunik ingerlatsinermit aningaasartuutit maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 90-100 mio. koruuniussapput. Nuup/Islandip aamma Ilulissat akornanni timmisartunut sarpilinnut mikisunut aningaasartuutit sipaaruteqarfiunissaat appaanermut pissutaavoq, taakkulu timmisartunik sukkasuulianik angisuunik Københavnimiit Ilulissanut toqqaannartumik timmisartuussinermit atuinermit ingerlatsinermit aningaasartuutit qaffannerinit illuatungilerneqanngillat.

Bilitsinit isertitat

Sullissisut bilitsinit isertitaat 1.200-1.700 mio. koruuninik ikilingaatsiassapput, ineriartorfissanut najoqqutassiaq atorineqartoq apeqqutaassalluni. Ilaasut Ilulissanut/Ilulissaniit toqqaannarnerusumik timmisartortalernissaat, aammalu nunap iluani angallaviit akisuut pinngitsoorneqartalernissaat annaasaqarnissamut pissutaapput.

Atuisut pissarsiassa

Toqqaannarnerusumik timmisartuussisalernerup kingunerisaanik atuisut piffissap angalaffiusup sivikillineranik misigisaqassapput. Tamatuma saniatigut piffissami paarlaaffiusumi iluanaaruteqartoqassaaq, Ilulissanut angalasut arlallit Nuummi paarlaannissaq pingitsoortalissamassuk. Iluanaarutissat 104-129 mio. koruuninut naatsorsorneqarput, ineriartorfissanut najoqqutassiaq atorneqartoq apeqqutaassalluni.

Piffissap angalaffiusup allannguuteqarnerata saniatigut atuisut aamma bilitsinut aningaasartuutit allanngornerat malugissavaat. Taakku 359-456 mio. koruuninut naatsorsorneqarput, ineriartorfissanut najoqqutassiaq atorneqartoq apeqqutaassalluni. Atuisut bilitsinut aningaasartuutaannut ikinnerusunut toqqaannartumik timmisartuussinernik, nunap iluani timmisartuussinernik akisungaatsiartunik, pingaartumik Nuup Ilulissallu akornanni ingerlanneqartunik ikilisitsingaatsiarnernit aqunneqassapput. Ilulissanut angalasartunit amerlasuut takornariaasarmata, atuisut pissarsiassa atullissit isertitanut annaasassaasut amerlatigissanngillat.

Avataaniittunut aningaasartuutit

Silap pissusaanut sunniutissat 10-11 mio. koruuninut naatsorsorneqarput, taakkulu atortunik atuinerup allanngornerata toqqaannartumik inernerissavaa, tassanilu timmisartut annerusut atorlugit annertunerusumik timmisartuussisoqartalissaaq, akerlianillu timmisartuussisarnernit ikinnerulissallutik.

Sunniutissat allat

Akilerartutit nikinneranni annaasassat 185-235 mio. koruunit akornannut naatsorsorneqarput, ineriartorfissanut najoqqutassiaq atorneqartoq apeqqutaassalluni.

Angusat tamarmiusut

Ataatsimut isigalugu pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu, tassalu Nuuk isaarissatut pingaarnertut atorneqalerluni, aammalu minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarluni, Ilulissani mittarfiup tallineqarnera maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 1,3-1¼ mia. koruunit akornanni amigartooruteqarfiussaaq, ineriartorfissanut najoqqutassiaq atorneqartoq apeqqutaassalluni. Taamaattumik suliassaqarfiup iluani erniat aamma annertoorsuarmik amigartooruteqarfiussapput.

Suliassami iluanaarutissat ingerlaavartut aningaasartuutissanit ingerlaavartunit qaffasinnerusut pilersinneqarsinnaannginnerat suliassanut qinigassami matumani atuuppoq – taamatullu Kangerlussuaq isaarissatut pingaarnertut atorneqarluni 1799 m-imik mittarfiliornermut atuulluni. Tassalu sullissit bilitsinit isertitassanit annaasassa atullissit kiisalu nutarterinissamut aserfallatsaaliuinnermullu aningaasartuutit amerlissutissaat ingerlatsinermi aningaasartuutini sipaakkat atuisullu iluanaarutissaasa katinnerinit qaffasinnerusussaapput. Tamatuma kingunerisaanik talliliinissaq akeqanngitsumilluunniit suliarineqaralaruni iluanaarutaasinnaanngilaq. Tamatumunnga nassuiaatissaq Kangerlussuaq isaarissatut pingaarnertut atorneqarnerani mittarfiup 1799 m-ip assigaa. Kalaallit Nunaanni akunniffeqarnerup iluaqutissartai atorunnaassapput, aammalu takornarianit iluanaarutissat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinnermut ilaatinneqassanngillat, tak. immikkoortoq 8.1.3.

Matuma suliani taaneqartut kingunerisaannik mittarfimmik 1799 m-imik, timmisartut annerit atorneqarnissaannik aammalu Københavnimiit toqqaannartumik timmisartuussisinnalernissamik ajornarunnaarsitsisussamik sanasoqaralarualluunniit, mittarfimmi 1199 m-imi timmisartuussinissanut pilersaarutip assinginik atuisinnaanissaq imminut akilerluarsinnaanerussasoq suliassanut qinigassami matumani aamma atuuppoq.

8.2.4 Malussajassutsimut naatsorsukkat

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuinerup inernerisa tutsuiginassuseqarnerat qulaajarniarlugu malussajassutsimik naatsorsuisoqarpoq, taakkunanilu tunngaviusut qitiusut allanngorartinneqarput.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Malussajassutsimik misissuisoqarpoq, taakkunungaluk missiliukkat qeqqanniit 25%-imik ilanngaaffiusut atorineqarput.

Takussutissiaq 8.2.3 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuni tamani 1799 m-imik sananermi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aammalu suliassaqaqfiup iluani erniat, sanaartornermut aningaasartuutit 25%-inik akikinnerunerini. Siunissami aningaa-saliinissat: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4 pct.

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1799 v1	1799 v2	1799 v3
Sanaartornermut aningaasartuutit, mittarfik il.il.	-503	-503	-503
Naliusup sinnera	178	178	178
Sanaartornermut aningaasartuutit, katillugit	-325	-325	-325
Nutarterineq aamma aserfallatsaaliuineq, mittarfik	-68	-68	-68
Ingerlatsinerimut aningaasartuutit, silaannakkut angallanneq	93	98	100
Billetsinit isertitat, silaannakkut angallanneq	-1.205	-1.651	-1.712
Ingerlatsinerimut aamma aserfallatsaaliuinerimut aningaasartuutit, katillugit	-1.179	-1.620	-1.679
Atuisut piffissatigut iluanaarutissaat	104	121	129
Atuisut billetsinut aningaasartuutaat	359	425	456
Atuisut iluanaarutissaat, katillugit	464	546	585
Ajutoorneq, nipiliorneq aamma silaannarmik mingutsitsineq	0	0	0
Silap pissusaa (CO2)	10	11	11
Avataanut aningaasartuutit, katillugit	10	11	11
Akitsuutitigut sunniutaasussat	0	0	0
Akilerarutit nikinneranni annaasat	-168	-212	-218
Sunniutit allat suliffeqarnermi sunniutit ilanngullugit	0	0	0
Sunniutaasut allat, katillugit	-168	-212	-218
Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	-1.198	-1.601	-1.626
Suliassaqaqfiup iluani erniat, pct. ukiumut	-10,9%	-19,5%	-19,9%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Sanaartornermut aningaasartuutit 25%-inik ikinnerunissaasa atorineqarnerani naatsorsukkat inernerini annertuumik allannguuteqanngillat. Suliassaq ineriartorfissanut takussutissiat arlaanniluunniit inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu sulii iluanaarutaasinnaangilaq.

Takornariaqarneq

Nuup isaarissatut pingaarnertut atuutilernerani Ilulissanut bilitsit akii agguaqatigiissillugit annertunerumik allannguuteqartussaangimmata, pisumi matumani aamma pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu 1799 m-imik mittarfiliornermi takornariat amerlissutissat 35 %-inut aalajangerneqarput.

Nuup isaarissatut pingaarnertut atulernerani aammalu Ilulissani mittarfiup 1799 m-inut tallineqarnerani akit apparnerisa kingunerisaanik, kiisalu periarfissat nutaat kingunerisaanik takornariaqarnerup annertusinerata sunniutai takussutissiaq 8.1.4-mut assingusumik aammalu tassunga atatillugu tunngavissat assingi atorlugit 8.2.4-mi takutinneqarput.

Takussutissiaq 8.2.4 Ineriartorfissanut takussutissiani pingasuusuni tamani 1799 m-imik mittarfiliornermi takornariaqarnerup annertusinerata saniatigut sunniutissat ilanngullugit naatsorsornerini (Nuuk isaarissatut pingaarnertut atorineqalerluni aammalu minnerpaamik 1799 m-inut tallineqarluni) maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassaqaqfiup iluani erniat

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	1799 v1	1799 v2	1799 v3
Takornariat amerlanerulernerisa saniatigut sunniutaasussat eqqarsaatiginagit maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni aamma suliassaqaqfiup iluani erniat, takuuk takussutissiaq 8.2.2:			
Maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni (NNV)	-1.323	-1.726	-1.752
Suliassaqaqfiup iluani erniat, pct. ukiumut	-8,2%	-14,8%	-15,1%
Takornariat amerlanerulernerisa saniatigut sunniutaasussat	285	414	414
Maannakkut naliusiq ilanngaaseereerluni katillugit (NNV)	-1.038	-1.312	-1.338
Suliassaqaqfiup iluani erniat, pct. ukiumut	-5,4%	-9,8%	-10,2%

Nassuiaat: v1, v2 aamma v3 tassaapput ineriartorfissanut takussutissiat 1, 2 aamma 3.

Takornariaqarnerup annertusinerata saniatigut sunniutissaasa ilanngunneqarnerat Ilulissani 1799 m-imik mittarfiliornissaq aammalu Nuup isaarissatut pingaarnertut atorineqalernissaa inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu ersarissumik imminut akilersinnaannginneranut allanngortitsinngillat.

8.2.5 Sunniutissat naliligaanngitsut

Amerlassutsinik misissueqqissaarnerni matuma siuliani taaneqartuni pissutsit ilai ilaatinneqanngillat, aamma tak. imm. 8.1.5-imut nassuiaatit. Kisiannili Nuuk isaarissatut atorineqalissappat sunniutissat nalilerneqanngitsut marlussuit allat ataatsimut naliliinnermut ilaatinneqartariaqarput.

Atortunik atorluaanerunissaq

Kangerlussuaq matuneqassappat, aammalu Ilulissani mittarfik 1799 m-inut tallineqassappat, taamatullu Nuummi mittarfik minnerpaamik taamatut takitigisumik tallineqassappat, angallavinni marluusuni timmisartut assigiit atorineqarsinnaappata iluaqutissanik angusaqartoqarsinnaavoq. Taamaalluni Nuummi mittarfiup kisimi (minnerpaamik) 1799 m-inut tallineqarsinnaaneranut naleqqiullugu atortut pitsaanerusumik atorineqalersinnaaneritut periarfissat annertusitinneqassapput.

Eqaassuseqarneq annertunerusoq

Suliassanut qinigassami matumani Imapik qulaallugu timmisartuussinermi eqaannerujussuarmik periarfissaqarnissaq anguneqarsinnaavoq. Tamanna assersuutigalugu silarlunneranik ajornartorsiuteqartarnermi angusaqarfiullarsinnaavoq, Nuuk Ilulissallu mittarfittut qinigassatut imminnut atorsinnaalissammata, taamaallunilu tikittartut aallartartullu akulikissusaannik ajornartorsiuteqarnermi sunniutissat ikisilinneqarsinnaallutik.

8.2.6 Naliliineq

Nuummi mittarfiup isaarissatut pingaarnertut atorneqaleranut minnerpaamillu 1799 m-inut tallineqarneranut peqatigitillugu Ilulissani mittarfiup 1799 m-imut tallineqarnissaa tunngavissat taaneqartut tunngavigalugit inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut iluanaarutaasinnaangilaq.

Inernerusoq tunngavigineqartuni qitiusuni allanngorartoqarneranut patajaatsumik inissisimavoq, takornariaqarnerup annertusinerani saniatigut sunniutissat aamma/imaluunniit sanaartugassanut missingersuutit appasinnerusut atorneqaraluartulluunniit maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ersarissumik amigartooruteqarfiusut sulii ersarissumik takuneqarsinnaammat.

Sunniutissat, soorlu aalisakkanik timmisartumik avammut assartuussinissamut periarfissat pitsaannerusut, atortut atorluarneqarnissaannut periarfissat pitsaannerusut aamma eqaannerusunik periarfissaqarneq nalilerneqanngillat, taamaattumillu amerlassutsinik misissueqqissaarnernut ilaatinneqaratik. Pitsaaqutilli taakku ima imartutigisutut naliliiffigineqanngillat, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissueqqissaarnerit inernerinik allanngortitsisinnaallutik, tak. aamma tamanna pillugu immikkoortoq 8.1.5-imi allaaserisaq.

8.3 Ataatsimut naliliineq

Matuma siuliani misissueqqissaarnerit tunngavigalugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq, Ilulissani mittarfiup 1799 m-inut tallineqarnissaa inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaasoq, mittarfiulli 1799 m-inut tallineqarnissaa imminut akilersinnaanngitsoq ersarittoq. Ilulissani mittarfiup 1799 m-inut tallineqarnissaata inernera Kangerlussuaq nunap Imarpik ikaarlugu timmisartunut mittarfittut qitiusutut ingerlaannaraluarpat, taamatullu Kangerlussuaq matullugu Nuummi mittarfik minnerpaamik 1799 m-inut tallillugu isaarissatut pingaartut atorneqaraluarpat taamaaginnartussaavoq.

Ilanngussaq 8.1 Naatsorsuinermi tunngaviusut

Ilulissani mittarfiup tallineqarnera aningaasaqarnermut ingerlaannaq sunniutaasussanik arlalinnik pilersitsisussaavoq. Tassani ataasiaannartumik aningaasartuutissat aningaasartuutissallu ingerlaavartut matuma kinguliani allassimasunut immikkoortinneqarput. Siullermik ataasiaannartumik aningaasartuutissat nassuiarneqarput.

Sanaartornermut aningaasartuutit ataasiaannartumillu aningaasartuutit allat

Suliassanut qinigassani misissuiffigineqartuni marluusuni, tassalu mittarfimmi 1199 m-imi aamma mittarfimmi 1799 m-imi sanaartornermut aningaasartuutissat assigiinngitsorujussuupput, mittarfiup nunataa pissutaalluni mittarfik pioreersoq 1799 m-inut tallineqarsinnaanngimmat. Qinigassani marluusuni atortut pioreersut sapinngisamik annertunerpaamik atorluarneqarput.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap qinigassani marluusuni siusinnerusukkut sanaartornermut aningaasartuutissat missiliorneqarsimasut tunngavigai, tak. takussutissiaq B 8.1.1. Takussutissiami takuneqarsinnaasutut mittarfimmut 1799 m-imut mittarfimmik ilusiliinissat assigiinngitsut tunngavigalugit sanaartugassanut missingersuutit pigineqarput.

Takussutissiaq B 8.1.1 Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani sanaartornermut aningaasartuutit

Nunap immikkoortuani mittarfik:

1199 m / Asfalti: 67 mio. kr. (01.2008) => 70 mio. kr. (07.2008)

Mittarfik annerusoq:

1799 m / Asfalti (NPA) : 615 mio. kr. (07.2005) => 733 mio. kr. (07.2008)

1799 m / Asfalti (PA-I)A^a : 670 mio. kr. (07.2005) => 799 mio. kr. (07.2008)

1799 m / Asfalti (PA-I)B^b : 690 mio. kr. (07.2005) => 822 mio. kr. (07.2008)

Nassuiaat: Aningaasartat siulliit kingorna ukioq ungaluusigaq missilieuqqaarnermi akinut aallaaviusumut takussutissaavoq. Aningaasartat taakku kingusinnerusukkut najoqqutarisami atorneqartumi 2008-mut siumoortumik nalimmassarneqarput. Siumut missiliuineri oqartussaasunit piumasaqaatit teknologiillu nutaajusimasinnaasut eqqarsaatigineqanngillat.

- a) Isumannaallisaanermut killeqarfiup silissusissaa: 150 + 75 meter = 225 meter. Malugalugu, isumannaallisaanermut killeqarfimmi silissuseq pineqarmat, kiisalu RESA-p mittarfiup takissusia pingaarnertut tunngavigisarmagu.
- b) Isumannaallisaanermut killeqarfiup silissusissaa: 150 + 150 meter = 300 meter.
Najoqqutarisat: Namminersornerullutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik. *Mittarfinnik alliliineq – 2008-mi killiffik. 2008-mi novembarimi.*

Sanaartugassanut missingersuutit mittarfimmik sananissamut aningaasartuutissanik tamanik imaqarput, nassatarisaanik aningaasaliinissat ilaatinneqarlutik. Sanaartugassanut missingersuutitut aamma mittarfiit isuini isumannaallisaanermut killeqarfiit (RESA) sananissamut aningaasartuutissat ilaatinneqarput¹⁵⁴. Tassanili atortut pioreersut sapinngisamik annertunerpaamik atorluarneqarnissaat tunngavigineqarpoq. Mitsitinermut atortut maannakkut atorneqartut 1199 m-imik mittarfiliornermi atorneqaannarnissaat assersuummi tunngavigineqarpoq.

¹⁵⁴ Mittarfinni tallineqartussatut misissuiffigineqartuni BL 3.2A-mi imm. 3.5.2.2a-mi mittarfinnut atortulinnut, kodeciffer 3-mut (1200 - 1799 m) aamma 500 fod inorlugu aalajangiinissamut portussusilinnut aalajangersakkat naapertorlugit RESA-mut aningaasartuutissat ilanngunneqarput. RESA annertussutsinut minnerpaaffilerlugu (takissuseq = 90 meter aamma silissuseq = 2 x mittarfiup silissusia) misissuineri ilanngunneqarpoq.

Qinigassami 1799 m-imik mittarfiliornermi sanaartornermut aningaasaliissutissat appasinnerpaat aallaavigineqarnissaat aalajangerneqarpoq. Qinigassani marluusuni sanaartugassanut aningaasartuutissat atorineqartut, 2010-mi akusunut siumut missiliorneqartut, takussutissiaq B 8.1.2-mi takuneqarsinnaapput

Takussutissiaq B 8.1.2 Suliassami ataasiaannartumik aningaasartuutissat

2010-mi akit tunngavigalugit mio. DKK	1199 m	1799 m
Sanaartornermut aningaasartuutit	73	769

Nassuiaat: Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat aallaavigalugu misissueqqissaarnerit pillugit takussutissiani sanaartornermut aningaasartuutit ukiunut marlunnut agguagaapput, taamatullu 2010-mut utertitaallutik. Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat aallaavigalugu misissueqqissaarnerit pillugit takussutissiani aningaasartaliussat, paasissutissanut tunngaviusut assigiikkaluartut maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit nalunaarsuiffiusut takussutissiamut matumunnga kisitsisitaliussanit allaanerunerannut tamanna nassuiaatissaavoq.

Najoqqutarisaq: Namminersornerullutik Oqartussat, Avatangisut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik. *Mittarfinnik alliliineq – 2008-mi killiffik*. 2008-mi novembarimi.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuineri 1199 m-imik aamma 1799 m-imik mittarfiliornermi piffissap sanaartorfiusussap ukiunik marlunnik sivisussuseqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Aningaasartuutit ingerlaavartut

Mittarfinni ingerlatsineri aserfallatsaaliuinerimullu ukiumut aningaasartuutit mittarfiup tallineqarnerani sunniuteqarfigineqassapput. Aningaasartuutit taakku takussutissiaq B 8.1.3-mi takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq B 8.1.3 Ingerlatsineri aserfallatsaaliuinerimullu ukiumut aningaasartuutissat

2010-mi akit tunngavigalugit mio. DKK	1199 m	1799 m
Ingerlatsineri aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutit	13,3	17,2

Nassuiaat: Mittarfeqarfiit paasissutissiissutaat tunngavigalugit ingerlatsineri aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutit immikkoortinneqarsinnaanngillat.

Najoqqutarisaq: Mittarfeqarfiit.

Takornariaqarneq

Ilulissani mittarfiup tallineqarneratigit angalanermi pissutsit pitsanngornerat takornariartartut amerlassusaannut sunniuteqassaaq. Bilitsit akikinnerulernerini takornariartartut amerlissapput. Tamatuma saniatigit angalanissamut periarfissat nutaat pilersinnaapput.

Tamatuma kingunerisassai inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik misissuineri malussajassutsimik misissuineq aqqutigalugu qulaajarneqarput, tak. matuma kinguliani allassimasut.

Takornariat amerleriarnissaat

Akit apparnerisa kingunerisaanik takornariat amerleriarnissaasa naatsorsornerini 1199 m-imik aamma 1799-mik mittarfiliornissamut qinigassani bilitsinut akit allannguutissaat tunngavigalugit -1-ip missaanik akit nikerarsinnaanissaannut ataatsimut missiliorneqarnerat tunngavigineqarpoq.

1199 m-imik mittarfiliornissamut qinigassami pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu takornariamut ataatsimut bilitsimut akikillissutissat agguaqatigiissillugit 1,5%-iinnarnut naatsorsorneqarput. Allannguutissap annikinneranut Københavnimiit Island aqqusaarlugu Ilulissanut akusup appaatissaa

ataatsimoorloq, Københavnimiit Kangerlussuaq aqqusaarlugu Ilulissanut akiusumut assersuunneqarnerani nikingassutip annikinnera eqqarsaatigineqassaaq.

1799 m-imik mittarfiliornissamik qinigassami naatsorsorneqartut 26%-it missaanniipput. Appaatissaq annertoq taanna Københavnimiit Ilulissanut timmisartuussinermi akiusup appangaatsiarnissaata toqqaannartumik inernerissavaa, tassani toqqaannartumik timmisartortoqartalertussaammat, Kangerlussuarmilu allamut ikinissaq pinngitsoortinneqartalertussaalluni.

Tamanna tunngavigalugu takornarianut 2010-mi qaffaatissat 1199 m-imik mittarfiliornermut 1,5%-inut naatsorsorneqarput, kiisalu 1799 m-imik mittarfiliornermut 35%-inik naatsorsorneqarlutik¹⁵⁵.

2010-mi ilaasartut procentinngorlugit amerlissutissaat, mittarfimmi 1199 m-imi takornariat 190-inik aamma mittarfimmi 1799 m-imi 5.300-nik amerlinissaasa amerlaqatigaat. 2030-mi ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi pissutsit tunngaviusut malillugit 2010-mut naleqqiullugu takornariat 62%-inik amerlisimanissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik akit imminnut naleqqiunneqarnerat annikitsumik allannguuteqassaaq, pissutsit tunngaviusut aamma pilersarusiornerup akornanni sullissineq 2010-mut naleqqiullugu 2030-mi annikitsumik allannguuteqartussaammat. Tamatuma kingunerisaanik ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi 1199 m-imik mittarfiliornermi 310-nik aammalu 1799 m-imik mittarfiliornermi 8.300-t missaannik takornariatartut amerlinissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Matuma siuliani Ilulissani mittarfiup tallineqarnerani aamma takornarianut periarfissanik nutaanik ineriartortitsisinnalernissaaq eqqarsaatigineqanngilaq. 1199 m-imik mittarfiliornermi timmisartut sarpillit atorlugit aasaanerani Islandip aamma Ilulissat akornanni Dash 8-t, 37-nik ilaasoqarsinnaasut atorlugit timmisartuussisarnerit timmisartunik sukkasuulianik mikisunik, soorlu AVRO-nik, killilersuutit atuuttut tunngavigalugit ukiup ingerlanerani agguaqatigiissillugit 75-inik ilaasoqarsinnaasunik taarserneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik – Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap aamma angallannermut najoqqutassiami tunngavigisimasai malillugit – Islandip aamma Ilulissat akornanni bilitsit akii *kisiisa isigalugit* aasakkut 30-50%-inik akikillisaalissapput. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq, tamanna Ilulissanut, minnerunngitsumik Islandimiit, angalanissamut periarfissat pitsaanerulersinneqarnerinut peqatigitillugu ilaatigut takornariat, aammattaaq silap pissusaa pillugu oqallinnermut atatillugu Ilulissat Kangianik misigisaqarusuttut USA-miit il.il. ulluinnarlugu tikeraarsinnaalernissaanut periarfissanik annertuumik pilersitsissasoq.

Immikkoortoq 9.3-mi takutinneqartutut Kulusuk/Tasiilaq ukiumut Islandimiit takornarianit, ulluinnarlugu takornariaanerusartunit 6000-it missaanniittunit tikinneqartarpoq. Island aqqusaarlugu Ilulissanut takornariarnissamut periarfissanik naliliinermi, aamma soorunami timmisartooq sarpilik atorlugit timmisartorneq nalunaaquttap akunneri pingasut minutsillu 15-it missaat atorlugit Islandimiit Ilulissanut angallassisinnaaneq, timmisartorlu sukkasuuliaq atorlugit timmisartorneq nalunaaquttap akunneri marluk minutsillu 30-t missaat atorlugit angallassisinnaaneq, kiisalu timmisartooq suluusalik atorlugit timmisartorneq Islandimiit Kulusummut nalunaaquttap akunneri marluk missaat atorlugit angallassisinnaaneq ilaatinneqassapput. Tasiilarli aamma tikeraarneqartalissappat Islandimiit Tunumut piffissap assartuiffiusup utaqqineq ilanngullugu nalunaaquttap akunneri marluk affarlu aammalu nalunaaquttap akunneri sisamat akornanni sivilissuseqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq,

¹⁵⁵ Akit 26 pct.-imik apparnerat 35 pct.-imik qaffaanermik kinguneqarnissaata ilimagineqarneranut pissutaavoq, akit tasisuaarnerat taamaallaat aallaaviusumi -1-iusussaammat. Ilimagineqarpoq akit malussarissusaaq akit appaataasa annertussusaaq malillugu qaffariartussasoq.

tassani qulimiguullip pisinnaasai killeqarmata, tak. immikkoortoq 9.3. Islandimiilli tikeraartartunit ikittuinnaat Tasiilamukartarput. Tunumi misilitakkat tunngavigalugit Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq naliliivoq, mittarfiup 1199 m-inut tallineqarnerani Islandip aamma Ilulissat akornanni angalanissamut periarfissat pitsanngornerisigut ulluinnarlugu taamatullu ullut arlerlugit takornariartartut amerlissusaasut. Isumalioqatigiissitaq naatsorsuinnermut assersuusiarsaani Islandimiit ulluinnarlugu aammalu ullut arlerlugit takornariartartut mittarfiup 1199 m-ip ammarneqarnerani 1500-nik aamma 250-inik amerlissasut missiliorneqarpoq. Kiisalu tikeraartartunit kisitsisit taakku piffissami aningaasaliiffiusussami misissuiffigineqartumi takornariartartut allat assigalugit amerlinissaat tunngavigineqarpoq. Tamatuma naliliiffigineqarnerani Islandimiit Ilulissat/Qeqertarsuup Tunuata tikinneqarsinnaanera ajornannginnerulerpat Tunumut takornariartartut ikilissinnaanerit eqqarsaatigineqartariaqarpoq. Apeqput taanna mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarsinnaaneranut isumaliutersuuteqarnermut atatillugu immikkoortoq 9.3-mut ilanngunneqarpoq.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliinera malillugu mittarfik 1799 m aasaanerani mittarfiup 1199 m-ip Islandimiit timmisartorfigineqartarneratut tikinneqartassaaq. 1799 m-imik mittarfiliormi aasaanerata avataani soorlu timmisartup sukkasuuliap AVRO-p pisinnaasai pitsaanerumuk atorluarneqarsinnaalissapput. 1799 m-imik mittarfiliormi, ilaatigut tamatuma kingunerisaanik Ilulissat Islandillu akornanni angallaviup atuutsiinnarneqarnerani aasaanerata avataani Islandimiit takornariartartut amerleqqissinnaapput. Aamma 1799 m-imik mittarfiliormi ilaatigut USA-miit – immaqa attartortitsinikkut – timmisartuussisoqarsinnaalernissaa ajornarunnaassaaq.

Ilulissani 1199 m-imik aamma 1799 m-imik mittarfiliormut atatillugu takornariat tikittartut amerlissutissaasa missiliorneqarnerat takussutissiaq B 8.1.4-mi allassimasut, *"Suliat assigiinnigitsut ataatsimut sunniutissaat pillugit nalunaarusiap ilaa"*-ni, Ilulissani Nuummilu mittarfiit umiarsualiviillu allineqarnissaat pillugit suleqatigiissitamit suliarineqartumi allattorsimapput. Takussutissiaq B 8.1.4-mi missiliuineri, bilisat akikinnerulernissaat aammalu timmisartornissamut periarfissat allannguuteqarnissaat aallaavigalugit apeqputit immersorlugit akisassat atorlugit misissuinerit tunngavigineqarput.

Takussutissiaq B 8.1.4 "Suliat assigiinnigitsut ataatsimut sunniutissaat pillugit nalunaarusiap ilaa"-ni takornariat ukiumut amerlissutissaattut naatsorsuutigineqartut

Ukiuumut takornariartartut amerlassusaat	1199 m	1799 m
Ilulissat	2.800 - 6.900	5.900 - 14.600

Najoqqutarisaq: Ilulissani aamma Nuummi mittarfiit umiarsualiviillu pillugit suleqatigiissitaq. *Suliat assigiinnigitsut ataatsimut sunniutissaat pillugit nalunaarusiap ilaa*. 2006-imi septembarimi.

Takussutissiaq B 8.1.4-mi takuneqarsinnaasutut qaffaatit saniatigut pinngortussat naliliiffigineqarnerini killissat imminnut ungasissut atorneqarput. Missiliuinerup appasinnerisaa takornariaqarnermut aningaasaliissutit allanngunnginnissaannik siunnerfeqarnermi pinngorput, taamaattumillu Ilulissani pisinnaasat takornarianullu neqeroorutit maannatut inissisimaannassapput. Missiliuinerulli qaffasinnerisaani pisinnaasat neqeroorutillu ingerlaavartumik naleqqussarneqarnissaat tunngavigineqarpoq.

Takuneqarsinnaasutut takussutissiaq B 8.1.4-mi missiliukkani kisitsisit appasinnerisat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq isummersuutaanit nikinganerungaatsiannigillat. Kisiannili erseqqissaatigineqassaaq, missiliuineri marluusuni isummersuutit nalorninartorujussuarnik tunngaveqarmata.

Takornariat atuinerisa nalingat

Takornariat atuinerimut nalinginnaasumut aningaasartuutaat, tassalu aningaasartuutit timmisartumik assartuussinermut aningaasartuutitut tunngasuunngitsut, Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiuteqarnermullu Siunnersuisoqatigiit (GTE) paasissutissaataat tunngavigalugit Isumalioqatigiissitap missiliorpai, tak. Takussutissiaq 3.2.6. Takornariaqatigiit assigiinngitsut timmisartumik assartuussinermut aningaasartuutit saniatigut aningaasartuutaannut missiliuinerit taakku aamma takornariat amerlinerini inuiaqatigiit aningaasaqarneranni saniatigut naliliussassat isumaliutigeqqinneqarnerinut atorneqarput.

Ilulissanut eqqaannullu takornariatartut ataatsimoortut assigiinngitsut agguarneqarnerinut nalunaarusiami “Suliat assigiinngitsut ataatsimut sunniutissaat pillugit nalunaarusiap ilaa”-ni paasissutissat tunngavigineqarput. Takussutissiaq B 8.1.5-imi tamanna tunngavigalugu naliliiffigineqarpoq, takornariat agguaqatigiissillugit Ilulissanut eqqaannullu angalanissamik piumasaqarnerat nalinginnaasoq qanoq annertutigisumik qaffassinnaanersoq.

Takussutissiaq B 8.1.5 Ilulissanut eqqaannullu angalanermi takornariamut ataatsimut nalinginnaasumik atuinerimut aningaasartuutissat qaffaatissaat agguaqatigiissillugit

2010-imi akit DKK	Najugaqarnermi ataatsimi atukkat	%-it uuttorneqarneri	Atukkat uuttorneqarneri
Sulinngiffeqarlutik takornariatartut	4.400	60	2.640
Niuernermut atatillugu takornariatartut	9.200	30	2.760
Tikeraarlutik takornariatartut	2.250	10	225
Takornariatartut agguaqatigiissillugit	-	-	5.625

Najoqqutarisat: Ilulissani aamma Nuummi mittarfiit umiarsualiviullu pillugit suleqatigiissitaq, Suliat assigiinngitsut ataatsimut sunniutissaat pillugit nalunaarusiap ilaa. 2006-imi septembarimi, aamma takussutissiaq 3.2.6.

Takussutissiaq B 8.1.5-imi takuneqarsinnaasutut tamanna tunngavigalugu Ilulissanut eqqaannullu takornariatartut atugaat agguaqatigiissillugit najugaqarnermut ataatsimut 5.600 koruuninut missiliorneqarput.

Kisiannili ilanngussaq 1.1-imi ersarinnerusumik nassuiaatigineqartutut atukkanut nalinginnaasunut aningaasartuutit affaannaat isertitat qaffannerinut takussutissat naliliiffigineqarsinnaapput, tassani aamma tunisassiassat assigisaallu takornariat pissarsiarisartagaannut ilaatinneqarmata. Aamma ilanngussaq 1.1-imi nassuiaatigineqartutut tunngavissaq ½ Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutersuutiminut tunngavigaa. Siunissaq qanittoq eqqarsaatigalugu tunngavissaq annertunerulersussaavoq, taamatullu ukiut arlallit ingerlanerini annikinnerulersussaalluni.

Tassalu takornariap ataatsip najugaqarnermi ataatsimi atuinerimut nalinginnaasumut aningaasartuutaasa 5.600 koruunerpiaasut qaffaataat isertitat 2.800 koruunerpianik qaffannerinik kinguneqartussatut missiliorneqarpoq.

Tamatuma saniatigut ilaasunut akitsuutit minnerpaamik 699 koruuniussapput. Takornariat ilassutissaannut, suliaannut qinigassani Ilulissani mittarfiup tallineqarnerata kingunerisaanik akit apparnerannut toqqaannartumik peqqutaasussatut missiliorneqartunut ilaasunut akitsuutit ilanngunneqareerput. Kisiannili Ilulissani/Qeqertarsuup tunuani takornarianut periarfissat nutaat piorsarneranni qaffaatissat ilanngunneqanngillat. Takornariat amerlinerat tamatumalu kingunerisaanik

ilaasunut akitsuutit amerlissutissaat mittarfinni tunisassiassanik assigisaannillu pisinerunissaq annikitsuinnaassasoq ilimagineqarpoq, taamaattumillu ilaasunut akitsuutip kingunerisaanik takornariamut ataatsimut isertitassat qaffaatissaat katillugit 500 koruuninut mianersortumik aalajangerneqarput.

Ulluinnarlugu takornariartartut agguaqatigiissillugit 200 koruunit atuinnermut nalinginnaasumut aningaasartuutigisarpaat – pingaartumik Tunumi misilittakkat tassani tunngavigineqarlutik. Ilulissanili pisiniarnissamut periarfissat il.il. Tunumut naleqqiullutik amerlanerupput, maannakkut Kulusuk annertunerusumik tikeraarneqartarmat. Taamaattumik Ilulissanut ulluinnarlugu takornariartartut atuinnermut nalinginnaasumut agguaqatigiissillugit 400 koruuninik aningaasartuuteqartassasut, Isumalioqatigiissitamit mianersortumik missiliorneqarpoq. Ulluinnarlugu takornariat takornariatut allatut pineqarlutik periaaseq taanna atorneqarpat, tamatuma kingunerisaanik isertitat qaffaatissaat piffissami aningaasaliiffiusumi ulluinnarlugu takornariamut ataatsimut agguaqatigiissillugit 200 koruuninut missiliorneqarsinnaavoq.

Saniatigut sunniutissat, takornariat amerlinerini isertitat (sullissisut bilitsinit isertitaat ilanngunnagit) qaffasinnerulernerinut uuttorneqartutut, Ilulissanut ulluinnarlugu takornarianut ulluinnarlugu takornariamut ataatsimut 700 koruuninut (200+500) mianersortumik naliliiffigineqarput, kiisalu ullut arlerlugit takornariartunut katillugit 3300 koruunit (2800 + 500) atorneqarlutik.

Suliassani marluusuni maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit bilitsit akikinnerulernerisa tunngavissanut, Isumalioqatigiissitap tunngavigisaanut ilanngunneqarnerisa kingunerisaanik takornariat amerlanerulernerini *saniatigut* sunniutissanit qanoq annertutigisumik sunniuteqarfigineqassanersut takussutissiaq B 8.1.6-imi immikkut naatsorsorneqarpoq. Erseqqissaatigineqassaaq, akit apparnerisa kingunerisaanik takornariat amerlanerulerneranni sullissisut pisinnaasaannut bilitsinillu isertitassaannut (ilaasunut akitsuutit ilanngullugit) sunniutissat, takussutissiaq 8.1.2-mi aamma 8.2.2-mi Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaata misissuiffigineqarneranut ilanngunneqarmata.

Taamatuttaaq suliassat marluusut maannakkut nalingi ilanngaasereerlugit mittarfiup tallineqarnerani periarfissat nutaat kingunerisaannik takornariat amerlanerulerneranni *saniatigut* isertitanit qanoq annertutigisumik sunniuteqarfigineqarnerisut takussutissiaq B 8.1.7-imi immikkut naatsorsorneqarneri tunngaviusunut, Isumalioqatigiissitap tunngavigisaanut ilanngullugit naatsorsorneqarput.

Nassuiaammi matumani kapitali 6-imi, 7-imi aamma 9-mi takussutissiaq 8.1.7-imi mittarfinni suliassanik misissuineri takornariat amerlinerisa saniatigut sunniutissaannik misissuineri allani pisutut, timmisartuussisartut takornariat amerlanerulernerini assartuussinnermut aningaasartuutissaat bilitsinit isertitanit, tassalu taakku aqqutigalugit takornarianut taakkununga ilaasunut akitsuutit ilanngunnagit, illuatungilerneqartussarpiaasut tunngavigineqartoq maluginiarneqarpoq. Tamanna sullissisut aningaasartuutissaannik annertunaaraluni naliliinermik taamatullu annikinaaraluni naliliinermik kinguneqarsinnaavoq, tassani pisinnaasat ilasariaqarnissaat imaluunniit pisinnaasat atorluarnerunneqarnissaat apeqqutaalluni. Tunngavissarli taanna takussutissiaq B 8.1.6-imut tunngatillugu atorneqartariaqanngilaq, tassunga atatillugu takornariat angallanneranni allannguutit angallannermut najoqqutassiami naatsorsuinnermut ilanngunneqarsimammata, aammattaaq tak. ilanngussaq 1.1.

Takornariaqarnermi suliassat maannakkut nalinginut ilanngaaseriikkanut aamma suliassaqrifiup iluani ernianut tapertaliunneqartussat naatsorsorneqarnerinut, takussutissiaq B 8.1.6-imi aamma takussutissiaq B 8.1.7-imi *saniatigut* isertitassat amerlissutissaattut naatsorsorneqartut tunngavigineqarput, tak. takussutissiaq 8.1.4 aamma takussutissiaq 8.2.4.

Takussutissiaq B 8.1.6 Akit apparnerisa kingunerisaanik takornariat amerlineranni saniatigut isertitat qaffaatissaat

	Mittarfik 1199 m	Mittarfik 1799 m
Ukiumut takornariat nalinginnaasut amerlassusaasa allanngornerat (2010-mi kisitsisit):a		
Akit apparneranni	190	5.300
Ukiumoortumik malitsigisaanik isertitat qaffannerat (2010-mi kisitsisit):		
Akit apparneranni	0,53 mio. kr.	14,8 mio. kr.
Atuinnermut aningaasartuutit nalinginnaasut qaffannerisa malitsigisaanik NNV-ip qaffannera, ineriartorfissanut takussutissiaq 1:a		
Akit apparneranni	9 mio. kr.	253 mio. kr.

- a. Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi 2030-mut kisitsisit 310-nut aamma 8.300-nut amerlissapput. Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsorneqarnerinut 2030 tikillugu takornariat amerleriaatissaat ilanngunneqarput.

Takussutissiaq B 8.1.7 Periarfissat nutaat pissutaallutik takornariat amerlinerisa kingunerisaannik isertitanut qaffaatissaat - mittarfimmut 1199 m-imut aamma mittarfimmut 1799 m-imut atuuppoq

	Ulloq ataaseq takornariartartut	Ullut arlallit takornariartartut	Katillugit
2010-mi kisitsisit malillugit amerlanerulerner ^a	1.500	250	1.750
Ukiumut isertitat qaffaataat, (ulloq ataaseq tarkornariartartumut ataatsimut 700 kr. aamma ullut arlallit takornariartartumut ataatsimut 3.300 kr.)	1,1 mio. kr.	0,8 mio. kr.	1,9 mio. kr.
Maannakkut naliusoq ilanngaaseereerluni ^a	18,1 mio. kr.	14,2 mio. kr.	32,4 mio. kr.

- a. Ineriartorfissanut takussutissiaq 1-imi 2030-mut kisitsisit 2.400-nut aamma 400-nut amerlissapput. Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsorneqarnerinut 2030 tikillugu takornariat amerleriaatissaat ilanngunneqarput.

Erseqqissaatigineqassaaq, takussutissiaq B 8.1.6-imi aamma B 8.1.7-imi Kangerlussuup nunami mittarfittut qitiusutut pigineqaannarnissaa pineqarmat, tassanilu mittarfik 1199 m kisimi ilaatinneqarpoq.

1199 m-imik mittarfiliornermi piffissaq takornarianik assartuussinnermut atorneqartartoq agguaqatigiissillugu allannguuteqartussaangitsoq, qinigassami 1799 m-imik mittarfiliornifusumi piffissaq takornarianik assartuussinnermut atorneqartartoq agguaqatigiissillugu sivikillisussaa voq. Mittarfik 1799 m inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ersarissumik immiut akilersinnaangimmat, aammalu takornarianut piffissap angalanermut atorneqartartup sivikillinissaa, tamatumalu kingunerisaanik takornariartartut amerlinissaat mittarfiup 1799 m-ip inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu immiut akilersinnaalernissaanik kinguneqartussaangimmata, taakku sunniutissaat Isumalioqatigiissitap ilanngutinngilai. Kiisalu piffissap angalaffiusup sivikillinerani takornariat qanoq amerlatigisunik amerlissanersut annertussusileruminaappoq.

Takornariaqarnermut sunniutissatut tunngavissat, Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap missiliuinnermini tunngavigisai missiliuinnernik, akuttunngitsumik aallaaviliinissamut killeqartartunik tunngaveqarput, taamaattumillu missiliuinnerit taakku soorunami isornartorsiorneqarsinnaapput. Kisiannili ilaatigut takussutissiaq 8.1.7-imi periaatsimut atorneqartumut atatillugu, takornarianut sunniutissanut missiliuinnerit allat suliasami maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit misissuiffigineqarnerinut qanoq sunniuteqassanersut ajornanngitsumik naatsorsorneqarsinnaavoq.